

Måndagen den 15 april

Kl. 13.00–15.32

§ 1 Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

Proposition

2023/24:100 2024 års ekonomiska vårproposition anmäldes.

Finansministern överlämnade 2024 års ekonomiska vårproposition 2023/24:100.

Anf. 1 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Han sköts, mördades, inför sin egen tolvårige son. De var på väg till simhallen, men de kom aldrig dit. Pappa Mikael's liv tog slut där och då. För nära och kära fortsätter livet, men det kommer aldrig att bli sig likt igen. Onsdagens tragiska, brutala händelse är en av många berättelser om vad Sverige har blivit. Men, fru talman, Sverige ska inte vara så här.

Vi i de fyra samarbetspartierna har bestämt oss för att vända den mycket negativa utveckling som vi har sett i Sverige i många år nu. Sverige har blivit farligare. Gängkrig där oskyldiga dör, infiltration, terrorhot – listan kan göras lång.

När vi nu lägger fram vårbudgeten i den ekonomiska vårpropositionen är det ett faktum att Sverige har blivit farligare, och vi ser att detta är en av två stora uppgifter vi har att hantera åren framöver.

Sverige har också, fru talman, blivit fattigare. Efter år av skenande inflation, hög arbetslöshet, låg tillväxt och minskad köpkraft har Sverige och svenskarna blivit fattigare – och farligare.

Det är mot denna bakgrund man ska se den här vårpropositionen och det ekonomisk-politiska läget, på både kort och lång sikt. Att vända denna utveckling kräver prioriteringar, investeringar och ansvar. För mig, fru talman, är uppgiften framåt väldigt tydlig: att bygga Sverige rikare och tryggare igen.

Fru talman! Inflationsbekämpning har hittills varit den viktigaste och mest prioriterade delen av den ekonomiska politiken, av enkla skäl. Inflationen gör Sverige och svenskarna fattigare. En kombination av återhållsam finanspolitik, åtstramande penningpolitik och ansvarstagande avtalsrörelse ger nu resultat.

I arbetet med att bekämpa inflationen har vi stöttat svenska hushåll, och det fortsätter vi att göra. Vi förlänger nu i denna budget det förstärkta bostadsbidraget till de mest utsatta barnfamiljerna. Det är en träffsäker åtgärd för dem som har de allra minsta marginalerna.

För alla hårt arbetande människor som förlorat köpkraft och sett sina reallöner minska sänkte vi redan i årets budget skatten på arbete. Dessutom sänktes skatten för alla som har jobbat, landets pensionärer. Och med en kraftigt sänkt reduktionsplikt och en drivmedelsskattesänkning har vi börjat med uppgiften att under åren framöver stärka hushållens köpkraft igen.

Fru talman! Vi ser nu en ljusning i ekonomin; inflationen går ned. Bedömningen är att inflationsmålet nås i år. Även om det finns stora osäkerheter är vår bedömning att det nu finns utrymme att börja växla över till mer normal konjunkturpolitik och investera i Sverige.

Vi investerar i vården. För att förbättra de ekonomiska förutsättningarna och undvika stora uppsägningar av medarbetare i vården skjuter vi till ytterligare 6 miljarder kronor till sjukvården. Detta är utöver de 6 miljarder som vi sköt till i höstbudgeten. Sammantaget stärks alltså sjukvården med 12 miljarder i år. Det är historiska nivåer och viktigt och nödvändigt för både patienter och medarbetare.

Vi investerar i utbildning. Även Sveriges skolor får innevarande år tillskott för att säkerställa att barn och elever får den utbildning och det stöd de har rätt till. Detta är också utöver de stora tillskott som skolorna fick i årets budget.

Lågkonjunkturen gör, fru talman, att arbetslösheten väntas öka med omkring 40 000 personer i år. Även här investerar vi i utbildning, för vuxna. Arbetslöshet ska självklart mötas med stöd från Arbetsförmedlingen men också med utbildningsinsatser för att man bättre ska kunna rustas för den arbetsmarknad som ligger framför en. Därför är regeringen och Sverigedemokraterna överens om att satsa på fler platser inom yrkesvux så att kompetensförsörjningen kan förbättras och fler kan ställa om och snabbare komma i arbete.

Fru talman! Samtidigt behöver de strukturella problemen på svensk arbetsmarknad åtgärdas. Det handlar inte minst om att öka drivkrafterna att gå från bidrag till arbete och självförsörjning. Ska ekonomin växa, vilket vi vill, måste fler kunna försörja sig själva. Därför fortsätter vi arbetet med att återupprätta arbetslinjen genom sänkta skatter i årets budget och en bidragsreform. Fler behöver också flytta dit där jobben finns.

Fru talman! För att Sverige ska bli rikare behöver den ekonomiska politiken nu styras över mot det som ger ökad produktivitet och därmed högre tillväxt. Detta ser jag som helt centralt nu när inflationsbekämpningen snart är över. Jag ska översiktligt nämna några saker som blir viktiga under åren framöver.

Det första har jag redan nämnt: investeringar i utbildning. Vi har börjat den resan, från förskola ända till excellent forskning. Det är hårt arbetande människor och deras kompetenser som har varit avgörande för Sveriges tillväxtresa bakåt i tiden, och så kommer det att vara även framöver.

Det andra är investeringar i infrastruktur så att den som behöver ta tåget till jobbet ska komma fram i tid och den som behöver använda de svenska vägarna ska veta att de håller hög kvalitet.

Det tredje som behövs för ökad tillväxt är tillgång till mer ren el så att utsläppen minskar samtidigt som företag kan växa. Så kan vi stärka svensk konkurrenskraft. Samarbetspartierna arbetar med en färdplan för mer kärnkraft, och det är verkligen en viktig del i allt detta.

Det fjärde som behövs för att få mer tillväxt handlar om att underlätta för företagande och investeringar. Krånglet ska minska, och regeringen har inrättat ett förenklingsråd.

Detta leder mig in på den sista, mer översiktliga punkten – det handlar om skattesystemet. Skatter ska uppmuntra företagsamhet, entreprenörskap, hårt arbete och högre utbildning.

Fru talman! Att få ekonomin att växa betydligt mer än den har gjort det senaste decenniet kommer att vara helt avgörande för att vi ska klara framtida demografiska utmaningar men också för att vi ska kunna göra alla de investeringar i trygghet och säkerhet som krävs och dessutom klara investeringar i klimatomställningen.

Detta leder mig in på den andra stora uppgift som regeringen har. Vi behöver investeringar i just trygghet och säkerhet. Redan nu är försvaret det näst största utgiftsområdet i budgeten. I år har det militära försvaret 27 miljarder mer än förra året och 44 miljarder mer än 2022.

Vi når i år Natomålet om att försvarsutgifterna ska vara 2 procent av bnp. Det är inte alla Natoländer som gör det, men vi ska fortsätta att rusta försvaret och göra Sverige tryggare och säkrare. I vårbudgeten ser vi till att förbandsanslaget tillförs ytterligare medel för att här och nu också stärka uthålligheten i vårt försvar.

Men så har vi detta med att göra Sverige tryggare, som ändå är en av de absolut viktigaste uppgifter en regering, oavsett färg, har. Sverige ska vara ett land där man känner sig trygg: utan trygghet, ingen frihet.

För att göra Sverige tryggare, fru talman, har vi lagt in den allra högsta växeln från dag ett. Vid årsskiftet fördubblades straffet för grova vapenbrott. Det har blivit enklare att använda ordningsvakter. Vi har fått vassare inre utlänningskontroll. Vi har infört vistelseförbud, så att en person kan förbjudas att vistas på en allmän plats. Vi har infört skärpt återbetalnings-skyldighet för dömda. Vi kraftsamlar mot den kriminella ekonomin både med en ny utbetalningsmyndighet och med bättre informationsutbyte mellan myndigheter och stora resurstillskott till berörda myndigheter som stryper den kriminella ekonomin. Vi genomför en folkräkning, och vi har stärkt rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende. Listan kan göras lång.

Fru talman! Med den här budgeten stärker vi kriminalvården ytterligare med 1,4 miljarder för att skynda på bygget av fler fängelser och fängelseplatser. Statens institutionsstyrelse, som arbetar med att omhänderta barn, får mer resurser eftersom de gör en mycket viktig uppgift och har ett tufft läge. Domstolarna får också ökade resurser för att kunna bedriva sin verksamhet i den takt som regeringens och Sverigedemokraternas ambitionshöjning på rättsområdet faktiskt kräver. Det här är viktigt, men vi är långt ifrån klara.

Inte minst fortsätter våra partier att bekämpa den kriminella ekonomin. Det är den som göder gängen, och det är pengarna som är orsaken till mycket av den ondska vi ser. Därför får nu flera myndigheter, exempelvis Skatteverket, Tullverket och Kronofogden, nya resurser för att kunna göra ännu mer kontroller och jobba ännu hårdare med att strypa kranarna till gängen. Steg för steg och budget för budget bygger vi Sverige tryggare.

Prot. 2023/24:98
15 april

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

Slutligen, fru talman: Även om vi ser vårtecken i ekonomin är det fortfarande ett besvärligt ekonomiskt läge. Många människor kämpar med konsekvenserna av den höga inflationen. Att inflationen går ned betyder inte att prisnivån sjunker.

Regeringen och Sverigedemokraterna arbetar metodiskt efter en plan för att ta Sverige igenom det här ekonomiska läget. Steg för steg ser vi nu att inflationsbekämpningen snart är över, och vi tar fortsatta steg för att stärka arbetslinjen och stärka tillväxten. Med ögonen på inflationen ser vi också hur vi framöver ska kunna möta konsekvenserna av just den höga inflationen. Dessutom förmår vi rikta blicken decennier fram i tiden och inte bara se här och nu. Det handlar om att faktiskt se vad det är som gör Sverige både rikare och tryggare om ett år, om fem år, om 15 år och om 25 år.

Fru talman! Jag är glad över att det i dag, när vi lägger den här budgeten på riksdagens bord, finns en majoritet för vår budget. Det skapar stabilitet, och jag vill tacka alla inblandade partier – Sverigedemokraterna, Liberalerna och Kristdemokraterna – för ett gott samarbete. Vi har uppgiften klar. Vi fick ett mandat av väljarna. De lade en svår uppgift i våra händer – att göra Sverige både tryggare och rikare – och den uppgiften tar vi på största allvar.

(Applåder)

Anf. 2 MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Vårt land befinner sig i lågkonjunktur. Sverige blir fattigare, och Sverige blir farligare.

Den underliga vårbudget som regeringen i dag har lagt på riksdagens bord bekräftar att regeringen är oförmögen att förstå hur vardagen ser ut för vanligt folk runt om i Sverige. Jag tror att människor hade förväntat sig att regeringen och Sverigedemokraterna i dag skulle leverera en lösning för att stoppa den akuta sjukvårdskris vi har i Sverige.

Jag tror att svenska folket hade förväntat sig åtgärder här och nu för att samla landet och stoppa gängvåldet, inte minst efter förra veckans skjutning i Skärholmen. Jag tror att människor hade väntat sig stöd till hushållen för att ta sig igenom den tuffa kostnadskrisen och åtgärder för att mota den växande byggkrisen och få upp tillväxten. Men det är inte detta vi ser i vårbudgeten.

I regeringens vårbudget ser man i stället ett virrvarr av förslag för att lösa regeringens egna problem. Det är pengar till cykellopp, till flygplatser och för myndighetssamverkan, och det är tillskott till Regeringskansliet. En del av detta är säkert väldigt bra, men samtidigt drar man ned på resurserna till Brottsförebyggande rådet – samtidigt som våldet eskalerar i Sverige. Spänningarna och skjutningarna fortsätter, trots löften om motsatsen. Alla letar nu efter konkreta lösningar på krisen. I det läget drar regeringen ned på den myndighet som har kunskap om vilka lösningar som faktiskt fungerar.

Jag tror inte att det finns någon som tycker att vi behöver göra mindre för att förebygga våldet. Faktum är att det inte kommer några nya insatser som kan göra skillnad här och nu i den budget som ligger på bordet i dag. Givet den senaste tidens utveckling tror jag att många med mig hade förväntat sig något annat av budgeten.

Efter att ha tagit del av regeringens förslag ställer jag mig frågan hur regeringen och Sverigedemokraterna över huvud taget tar in hur det ser ut i landet: I vilken verklighet lever man i regeringen? Det är uppenbarligen inte i samma verklighet som resten av oss.

Vårbudgeten var en chans för regeringen att lägga om kurs för Sverige och ta itu med stora problem. Sverige möter stora utmaningar, och man borde ställa sig på svenska folkets sida. Men jag kan konstatera att det här inte är en budget för svenska folket.

Fru talman! Regeringen och Sverigedemokraterna har försatt Sverige i en akut nationell sjukvårdskris. Regionerna budgeterar med miljardunderskott under 2024 och varnar för att tusentals tjänster kommer att försvinna. Väntetiderna blir längre, och personalen är stressad och pressad. Samtidigt höjs avgifterna till vården. Detta beror på att regeringen har prioriterat skattesänkningar för de allra rikaste före helt nödvändiga resurser till svensk sjukvård.

Detta är en sjukvårdskris som slår stenhårt mot Sverige och mot svenska folket. Det är en verklighet som inte kan ignoreras, men det är precis det regeringen gör. Först väljer regeringen att underfinansiera välfärden. När regionerna sedan vittnar och varnar om att det kommer nedskärningar på miljardbelopp, när statsministern sitter i tv och duckar och är tyst om hur man ska hantera detta och när det till slut blir så pinsamt att man tvingas göra någonting annat – då lovar man i tv att ingen ska behöva sägas upp i svensk sjukvård.

I vårbudgeten blir det smärtsamt tydligt att Ulf Kristersson och regeringen bryter det löftet. Nedskärningarna, varslen och besparingarna ligger kvar. I Värmland fortsätter arbetet med att minska personalstyrkan. I Östergötland riskerar anställda fortfarande att få gå. I Skåne ligger nedskärningsplanerna kvar, och inte kan personalen inom sjukvården räkna med att det blir bättre framöver.

I dagens budget ger SD-regeringen besked om att kommuner och regioner kan få mindre resurser åren framöver med minskade anslag för 2025 och 2026. Regeringen ger kortsiktiga bidrag men rullar tillbaka den långsiktiga finansieringen. Det kanske inte är så konstigt att regeringens vårbudget inte stoppade sjukvårdskrisen.

I budget efter budget har finansministern och Oscar Sjöstedt valt bort svenskarnas välfärd. I verkligheten betyder det färre kollegor och tuffare villkor för alla som jobbar i sjukvården och bär välfärden på sina axlar. Ytterst är det patienterna och personalen som drabbas när regeringen inte förmår ta in hur verkligheten ser ut.

Fru talman! Även hushållen pressas mycket hårt av kostnadskrisen. Även om inflationstakten nu mattas av är kostnadsläget fortfarande mycket högt. Matpriserna är skyhöga, hyrorna har ökat och räntekostnaderna har skenat.

De ökade kostnaderna, som dessutom har varit högre i Sverige än i andra länder, har utraderat tio års reallöneökningar. Det märks i plånboken hos svenska familjer. Det märks genom att var tredje hushåll kämpar med att få ekonomin att gå ihop varje månad. Det märks när varannan ensamstående förälder med lägre inkomst inte har råd att sätta näringsriktig mat på bordet. Då är det inte konstigt att Bris larmar om att barn i dag är oroliga för sina familjers ekonomi.

För väldigt många svenskar är det mycket månad kvar när lönen redan har ätits upp av kostnadsökningar. Det är svenska folket som får ta smällen när regeringen ignorerar hur verkligheten ser ut. Det är undersköterskan, busschauffören och elevassistenten som får stå tillbaka när regeringen ställer sig på bankernas sida.

Vi socialdemokrater har i tidigare budgetar föreslagit flera åtgärder för att stötta familjerna genom krisen. Vi har föreslagit ett extra barn- och studiebidrag till Sveriges barnfamiljer. Vi har föreslagit höjt underhållsstöd för de ensamstående. Vi har föreslagit att det extra bostadsbidraget ska göras permanent för de mest utsatta föräldrarna.

Vi har föreslagit en skatt på bankernas övervinster, där intäkterna går tillbaka till hushållen och välfärden. Men det blev ingen bankskatt den här gången heller.

Faktum är att Sverigedemokraterna och regeringen inte ens kan tänka sig att använda den statliga banken SBAB för att sänka kostnaderna, öka konkurrensen och lätta pressen för hushållen. Jag tycker att det är svagt. I stället tittar regeringen på när bankvinsterna ökar lavinartat på hushållens bekostnad.

Fru talman! Att det är ett sådant tufft ekonomiskt läge, att vi har lågkonjunktur och att hushållen är pressade av höga kostnader gör också att Sverige spås få den lägsta tillväxten i EU 2024. Då stiger arbetslösheten, och antalet konkurser ökar. Det är en dyster bild. Jag påminner om att det är riktiga människor som drabbas när regeringen misslyckas med att ta ansvar för Sverige.

Vad är då regeringens svar för att öka tillväxten i landet? Jag noterar att Sverigedemokraterna och regeringspartierna i dag skriver en debattartikel om just det som inte finns på plats i vårbudgeten, nämligen tillväxtpolitik.

Faktum är att Sverige just nu blir fattigare. Sverige tillhör EU:s bottenräsk på tillväxtområdet. Men regeringen skriver debattartiklar i stället för att lägga fram budgetförslag. Varför då?

Ett av de områden som är värst drabbade, och som drar ned svensk tillväxt, är bostadsbyggandet. Sverige står inför den värsta bostadskrisen sedan 90-talet. Varje dag går sju byggföretag i konkurs. Varje dag går ytterligare sju företag i konkurs.

Finansministern förklarade på presskonferensen i förmiddags att detta är en av orsakerna till lågkonjunkturen. Om finansministern vet det, varför agerar finansministern inte för att mildra lågkonjunkturen? Det hade man kunnat förvänta sig. Hela bostadsbranschen väntar på nya besked från regeringen, men det kom ingenting den här gången heller.

Vi socialdemokrater har presenterat en lång rad förslag för att få fart på byggandet i Sverige och för att se till att byggnadsarbetarna inte ska drabbas.

SD-regeringen levererar i stället en trippelstöt mot svenska byggnadsarbetare. Först låter de byggbranschen falla fritt, och de byggnadsarbetare som bygger vårt land blir av med jobben. Sedan ska de sänka a-kassan och se till att de som slits ut på jobbet ska bli utskrivna ur försäkringen. Tack för den blåsningen, Åkesson!

Fru talman! I ett läge där Sverige blir fattigare och farligare behöver vårt land en politik som bottnar i verkligheten och som ökar sammanhållningen. Regeringen hade chansen i dagens budget, men den budget som finansministern presenterat i dag kommer inte att stoppa sjukvårdens nedskärningar, kommer inte att öka bostadsbyggandet, kommer inte att hjälpa svenska barnfamiljer genom kostnadskrisen och kommer inte att få stopp på våldet på gatorna.

Jag tycker att det är dåligt för Sverige, och det drabbar vanligt folk. Det är riktiga människor som drabbas när regeringen misslyckas med att ta ansvar för Sverige. Det är 40 000 fler arbetslösa. Det är mammor, pappor, barn och farmödrar som kämpar varje dag för att Sverige ska fungera och som känner krisen i plånboken. Det politiska ledarskapet måste se och förstå detta.

Det finns många problem att lösa i vårt land. Vi måste lyfta Sverige ur den ekonomiska krisen, knäcka gången, få ordning på skolan och korta köerna i vården. Det är stora utmaningar, men de är inte övermäktiga. Vi har klarat dessa uppgifter förut. Men det krävs ett tydligt ledarskap som stakar ut riktningen för Sverige.

Vi socialdemokrater har gång på gång presenterat förslag och lösningar som bottnar i verkligheten. De hade kunnat ta Sverige ur krisen. Det är förslag som regeringen gärna hade fått använda i dagens budget. Dessa förslag hade kunnat göra skillnad för vanligt folk. Men den budget som vi debatterar i dag, fru talman, gör tyvärr inte det.
(Applåder)

Anf. 3 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Fru talman! Vi har på det stora hela vunnit kampen mot inflationen. Det kanske framstår som lite förhastat och något överilrat att säga det, men jag känner mig i alla fall tillräckligt trygg för att göra den analysen. Inflationen kommer att ligga på målnivån under de kommande åren, enligt de senaste prognoserna.

Det har varit en tuff period. Jag har tidigare jämfört detta med ett stålbad, och det tror jag är en bild som många kan hålla med om. Vi får backa bandet nästan 35 år innan vi hittar liknande inflationssiffror här i Sverige, men nu har vi rott detta i land.

Inflationsbekämpningen har varit prio ett när vi inom Tidöpartierna har samverkat kring den ekonomiska politiken. Det har egentligen inte funnits några alternativ. Alternativet att öppna pengakranarna, låna pengar och öka statsskulden – den ekonomiska politiken hade inte funkat. Den ekonomiska politiken hade förvärrat läget. Den hade ökat inflationen.

Den ekonomiska politik som vi har fört har funkat, även om den har varit jobbig, smärtsam och tuff. Vi är i princip i land. Nu kan vi blicka framåt. Nu ska vi lösa de problem som vi har.

Till exempel är regionernas ekonomiska situation oroväckande. Det är Tidöpartiernas uppfattning att de behöver hjälp i form av ekonomisk stöttning. 6 miljarder kronor tillskjuts i samband med den här propositionen just för att stötta regionerna ekonomiskt.

Själva syftet, bevekelsegrunden, är såklart att ingen enskild region ska behöva säga upp personal inom sjukvården, åtminstone inte av ekonomiska skäl. Samtidigt gäller det för regionerna att prioritera rätt och att effektivisera.

Regionerna har, nota bene, egen beskattningsrätt – det ska vi för all del komma ihåg. Men min benägenhet att vidta den här typen av åtgärder, det vill säga tillskjuta pengar från staten till regionerna, ökar inte när man läser om regioner som lägger ned en akutmottagning i syfte att spara pengar samtidigt som de lägger lika mycket eller mer pengar på konst på sjukhusen.

34 miljarder kronor har Tidöpartierna skjutit till – till välfärden och till kommunsektorn. Det åligger kommunerna och regionerna ett mycket stort ansvar att prioritera rätt med dessa tillskott – att fokusera på kärnverksamheten, att sluta göra fel saker och att fortsätta att göra rätt saker.

Fru talman! I det ekonomiska läge som vi har gått igenom har det även funnits behov av att staten tar ett ansvar för de socioekonomiskt svagare hushållen, det vill säga de hushåll som har drabbats relativt sett mest av den höga inflation som vi har haft.

De fattiga äldre har fått se sin garantipension öka. De arbetslösa har fått stärkt a-kassa. Taket kommer att ligga på 34 000 kronor per månad. De barnfamiljer som uppbär bostadsbidrag har fått ett höjt sådant. Strax över 100 000 barnfamiljer med tuffa marginaler har fått uppemot 2 100 kronor per månad i stärkt bostadsbidrag genom ett så kallat tilläggsbidrag. Det har varit ett tillfälligt bidrag, men det kommer att förlängas. Det kommer alltså att gälla under hela året och inte upphöra vid halvårsskiftet, som det hade gjorts om vi inte hade gjort någonting.

Fru talman! I likhet med tidigare budgetpropositioner under denna mandatperiod ser vi ett påtagligt tillskott till Kriminalvården. Vi pratar om nästan 1,4 miljarder kronor. Det tillskottet är resultatet av den mycket stora omläggning av svensk rättspolitik som vi är i färd med att genomföra. Här ser vi en påtaglig ideologisk skiljelinje mellan Tidöpartierna å ena sidan och oppositionspartierna å den andra.

Fler ska låsas in, och fler ska sitta inlåsta längre. Floskelpolitikens tid är äntligen över.

Fru talman! Efter första världskriget fattades det ett mycket stort beslut om nedrustning, år 1927, i den här kammaren. Det följdes såklart av upp- rustning i slutet av 30-talet och början av 40-talet. Och det följdes av en kraftig nedrustning efter murens och Sovjetväldets fall och det kalla krigets slut när man – återigen naivt, som det skulle visa sig – såg den eviga freden framför sig.

Jag kan konstatera att den här kammaren historiskt har fattat ofantligt dåliga beslut, oavsett vem som suttit i regering. Men då är då, och nu är nu. Nu rustar vi. Vi har gjort mycket – men inte tillräckligt mycket. Hotet kommer som vanligt från diktaturen österut, från terroriststaten Ryssland.

Nu fortsätter vi arbetet med att rusta upp vår svenska krigsmakt så att vi både kan freda vår mark och kan hjälpa Ukraina i deras försvarsstrid. Även det civila försvarets behov adresseras i propositionen. Det handlar om att stärka sjukvården under höjd beredskap, att stödja kommuner i att stå emot it-attacker, att iordningsställa skyddsrum, att köpa in elverk, elagregat, vattenrening – allt sådant som vi tar för givet ska funka när det är frid och fröjd men som kanske inte funkar när det inte är frid och fröjd.

Fru talman! I en artikel i Dagens industri för ungefär två veckor sedan kunde vi läsa om bolaget Northvolt och hur mycket pengar som tillförs från det offentliga, det vill säga i praktiken från skattebetalarna. Granskningen visar att det handlar om 88 miljarder kronor i bidrag från bland

annat Energimyndigheten, Vinnova, Tillväxtverket och Naturvårdsverket men även lån från Europeiska investeringsbanken, som på olika sätt är garanterade av vår egen riksgäld. Även pensionsspararna har genom de olika AP-fonderna tvingats in i Northvolt. ”Uppsidan är privat men nedsidan är offentlig”, som det uttrycks i artikeln.

Det är inte skattebetalarnas uppgift att finansiera företag, utan det är företagens uppgift att hitta kunder som vill köpa deras produkter för att därigenom skapa lönsamhet. Detta slöseri och lättsinne med skattebetalarnas pengar irriterar mig enormt och måste få ett slut. Vi kan inte ha det på det här sättet. Det kan heller inte bara vara Sverigedemokraterna som har respekt för skattebetalarnas pengar. Det får inte funka på det sättet! (Applåder)

I detta anförande instämde Eric Westroth (SD).

Anf. 4 IDA GABRIELSSON (V):

Fru talman! Sverige har varit ett starkt land. Investeringar i infrastruktur och bostäder skapade arbete och tillväxt. Valfärden byggdes upp, och i världens mest jämlika land visade vi respekt för dem som byggde landet.

Att den tiden sedan länge är förbi har satts i blyxtbelysning under den nuvarande ekonomiska krisen. Sverige toppar ligan när det gäller förmögenhetskoncentrationen. Sjukvården är i fritt fall. Kaoset på järnvägen hotar tillväxten. Byggkraschen är ett faktum, arbetslösheten stiger och matpriser och boendekostnader har exploderat. Samtidigt drabbas löntagarna av den största reallönesänkningen sedan 30-talet.

Det är den här verkligheten vi befinner oss i.

Fru talman! Regeringen och SD gaslightar hela sin befolkning mitt i en ekonomisk kris. När man slår upp ”gaslighting” på Wikipedia kan man läsa detta: ”Gaslighting är en form av manipulation och vilseledande, där information förvrängs, förvanskas eller utelämnas eller där falsk information presenteras med avsikten att få offer att tvivla på sina egna minnen, uppfattning och sinneshälsa.”

Fru talman! Jag ska föregå med gott exempel och belägga mitt påstående med några exempel från verkligheten.

Regeringen hostade inte ens upp en tredjedel av det som krävdes för att valfärden inte skulle drabbas av automatiska nedskärningar. Men också nu, på regeringens budgetändringspressträff, sa finansministern att de historiska nedskärningarna i valfärden egentligen är en historisk satsning.

Sjukvården är värst drabbad. Ivo riktar kritik mot samtliga de 27 sjukhus som de granskat. Personalen i sjukvården larmar och larmar. Männskor dör på akuten, och patientsäkerheten är satt ur spel. Vad säger då sjukvårdsministern? Jo, hon säger att sjukvårdskrisen beror på att regionerna har för många kommunikatörer. Detta hävdar hon tillsammans med 111 fejkkonton på Twitter. Kanske vet inte en av dem, snurre73, att 90 procent av regionernas kostnader är sjukvården och att 21 av 21 regioner har det riktigt tufft, med hotad patientsäkerhet som följd. När det ser ut på det sättet är det ingen annan än staten som kan bära skulden. Men att snurre73 inte vet detta betyder inte att inte sjukvårdsministern borde veta det.

Fru talman! Inte ens världens bästa gaslighter skulle kunna trola bort den varselvåg som slog till i svensk sjukvård. Statsminister Ulf Kristersson sa därför på bästa sändningstid att regeringen och samarbetspartierna kom-

Prot. 2023/24:98
15 april

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

mer att lägga fram en budget som kommer att se till att människor inte sägs upp i den svenska sjukvården. Men knappt hade han lättat från tv-soffan innan han och andra regeringsföreträdare lät meddela att det som han faktiskt sagt och som vi alla hörde inte var det han egentligen sa.

När regeringen kom med sitt besked om medlen till sjukvården drogs väl varslen tillbaka? Statsministern hade ju sagt att ingen skulle få gå. Samtliga varsel och anställningsstopp ligger dock kvar eftersom satsningen i själva verket är en historisk nedskärning och den största försämringen för sjukvården i mannaminne.

Regeringen har satt gaslighting i system.

Fru talman! Min dotter Ellen karvade mödosamt in sitt namn i fasaden på mina föräldrars timmerhus. När hon blev påkommen med tilltaget – hennes signatur fanns ju inristad i träet – tittade hon på oss med en anklagande min och utbrast utan minsta tvekan i rösten att det där hade hon inte gjort.

När det hände kom jag att tänka på min egen ungdomstid. Jag var inte bättre. I 15-årsåldern stod jag en gång i godan ro och avnjöt en cigarett på Domusparkeringen i Sandviken. Plötsligt stod min mamma framför mig. ”Men Ida, står du här och röker!” sa hon lite argt konstaterande. Med röken fortfarande sipprande ut ur min mun svarade jag: ”Lägg av, det gör jag inte alls!”

Att bara rakt upp och ned förneka det som finns svart på vitt är gaslighterns främsta strategi. När det gäller barn och unga kan det vara charmigt, men när det kommer till den som har makt över andras liv, ja, till och med makten över ett helt land, är det bara ynkligt.

Fru talman! Alla fakta och alla forskare och experter har kommit fram till den föga förvånande slutsatsen att regeringen kommer att misslyckas med att nå upp till de beslutade klimatmålen. Men klimatministern har en egen rapport med egna diagram och egen statistik, och simsalabim i ett parallellt universum har klimatmålen uppnåtts.

Åkesson är inte sämre han. På frågan i SVT:s *Agenda* var löftet om att en regering som försämrar a-kassan aldrig skulle få Sverigedemokraternas stöd blev av svarar Åkesson om det faktum att undersköterskor och byggnadsarbetare nu kommer att få en kraftigt sänkt ersättning att det egentligen inte är någon försämring.

Billström menar, till skillnad från EU, FN och hela världssamfundet, att Israels pågående folkmord i Palestina i själva verket är ett proportionerligt försvar.

Något problem med konkurrensen på bankmarknaden finns inte. Det menar finansmarknadsministern, samtidigt som storbankerna presenterar rekordvinster.

Fru talman! Här skulle jag kunna stå hela dagen, men jag ska sammanfatta essensen av det hela med några rader ur artisten Ronny Erikssons låt:

Fulla utav maktberusning
löper dom amok
var är sansen och moralen
ja skriv in det i journalen
att jag måste vara galen
om regeringen är klok.

Det får vara nog med lögnerna och apspelen. När en gaslighter blir ifrågasatt finns det några vanliga exempel på ageranden som används för att försöka återta kontrollen.

För det första byter de ämne när de blir ifrågasatta. Det känner vi igen. Så fort det bränner till, oavsett om det handlar om marknadsskolan eller pensionerna, är det inte regeringens ansvar som är uppe till diskussion, utan i stället ska vi diskutera invandringen. Vilket ämne som än kommer upp slutar det alltid i invandringen.

För det andra skyller de ifrån sig i bästa men-du-då-attityd. Det är inflationens fel att sjukvården kollapsar, kommunikatörerna, de socialdemokratiska lotterierna, och förstås – trumvirvel – till syvende och sist är det invandrarna.

För det tredje säger de att det är du som är problemet och inte de. Det är bara att handla billigare, tipsar Åkesson medborgarna när matpriserna har ökat med 25 procent.

Fru talman! Det finns, som tur är, motstrategier mot gaslighting. Så här står det på ett psykologforum.

För det första ska man sätta gränser. Låt inte personen, eller i det här fallet regeringen, komma undan med sitt beteende. Check.

För det andra ska man få andras perspektiv på saken; dagliga rapporter och larm från personalen i sjukvården. Check.

För det tredje bör man använda sig av djupandning när det blir för mycket. Det, fru talman, har man ju provat många gånger.

Och till sist ska man avsluta relationen. Det kommer ju att ske senast i valrörelsen 2026. Så check på den också.

Vänsterpartiet har erfarenhet av att ha varit i destruktiva relationer. Vi vet vad vi pratar om. Det vi säger, det menar vi. Lovar vi något, gör vi det också. Vi sa att vi skulle stoppa marknadshyrorna, och det gjorde vi. Vi ställde krav på en stärkt sjukförsäkring, och när vårt mandat behövdes för att en statsminister skulle kunna tillträda genomfördes den största höjningen av pensionerna i modern tid.

I dag ger vi beskedet att om vi hade regerat hade vi tagit det ansvar som krävs för krisen i sjukvården och lagt de pengar som behövs. Redovisningsskyldigheten behöver tydliggöras. Nedskärningar ska inte kunna beskrivas som satsningar, och därför måste transparensen öka så att medborgarna kan ställa makthavare till svars. Med ett inkomstgolv där den faktiska uppräknings för välfärdens kostnader framgår kan vi säkerställa det offentliga åtagandet. Reformutrymmet, som det kallas, är inget som magiskt uppstår varje år. Det är i själva verket pengar som tas från välfärden. Det är en demokrati vi lever i. Vill man sänka skatten för dem med högst inkomst och bedriva högerpolitik ska man få göra det. Men man ska också stå för det.

Fru talman! Det är inte konstigt att människor tappar tron på politiken när man matas med fake news av landets makthavare. Folk sitter hemma i tv-soffan och hör finansministern säga att de efterlängtade satsningarna på sjukvården nu kommer, men när man söker vård får man inte den hjälp man behöver.

När väljarna inte kan lita på sina företrädare är vi illa ute. Dimridåer står i vägen för en uppriktig debatt, och de måste skingras. En verklig diskussion är alldeles nödvändig.

Prot. 2023/24:98
15 april

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

Anf. 5 MARTIN ÅDAHL (C):

Fru talman! Vi som debatterar statens budget är vana vid att befinna oss i de stora siffrornas värld. Det handlar om miljarder, hundratals miljoner, USA, Kina och världsekonomin. Jag kommer att avsluta mitt anförande med den kanske största ödesfrågan av alla, nämligen klimatet – där regeringen riskerar att spolia en historisk möjlighet för svenska folket och för vårt näringsliv att bli en del av framtidens gröna ekonomi.

I dag i Sverige är det i det allra minsta, i det lilla, som allt börjar; i en gångtunnel i Skärholmen, där en pappa som stod upp för vad som är rätt mördades inför sin tolvårige son av kallblodiga mördare, som enligt uppgift var minderåriga. Alla våra tankar går till en familj i sorg.

När jag stod i gångtunneln dagen efter under en stund då inga kameror var där, då det var tyst och stilla, fylldes jag, som så många andra, av förtvivlan. Vi kan inte fortsätta att använda detta som slagträ i våra debatter, samtidigt som vi inte lyckas göra någonting i grunden för att vända detta. Vi riskerar att förlora en generation av unga när polisen inte mår med att vara närvarande och skydda så som de vill, när skolan stryps på resurser, just som den behövs mer än någonsin, när ungdomsarbetslösheten ökar och när segregationen växer.

Vi säger att vi måste göra allt. Regeringen säger att den måste göra allt. Men då måste vi verkligen göra allt. Och det gör vi inte i dag.

Politiken är halv och haltande. Ja, vi behöver hårdare straff, inte minst för innehav och hantering av de illegala vapnen som hamnar i barns händer. Domstolar och kriminalvård måste stärkas, och vi behöver framför allt fler poliser. Då måste många fler av dem vara på plats i vardagen och patrullera på gatan. Det ska inte vara som det är nu, där en av tio av de nyanställda poliserna kommer ut i yttre tjänst bland allmänheten.

Det måste bli många fler platser på avhopparprogrammen för dem som vill lämna det kriminella livet. Pengarna är tyvärr slut. Det måste finnas många fler fältassistenter, som tillsammans med poliserna kan äga gatan.

Det är lätt att prata om saft-och-bulle-politik, som Jimmie Åkesson gör, när vi pratar om pengar till civilsamhället, fältassistenter, socionomer och kuratorer. Men det är inte fråga om saft och bullar att som nattvandrande mamma klockan 23.40 en lördag möta en påtänd tonåring i en mörk gränd. Det är inte fråga om saft och bullar att som socialsekreterare ta samtalet med en ensamstående mamma som har upptäckt en revolver gömd under sonens säng. Det är inte saft och bullar, utan det är mod, svett och tårar. Den som nedvärderar övriga samhällets insatser undergräver polisens arbete.

Särskilt halvt och haltande kommer politiken att bli om vi inte klarar av att förstärka skolan. Det är ändå ett helt otroligt läge där vi ser så många ungdomar på glid. Just i det läget ska tusentals behöriga lärare, kuratorer och annan skolpersonal sägas upp därför att inflationen har skapat en tillfällig kostnadskris. Just när så många ungas framtid står på spel försvagas skolan i stället för att förstärkas. Efter att ha öst miljarder på billigare bensin, 670 miljoner på billigare plastpåsar och 970 miljoner på billigare snus lägger Tidöregeringen i denna budget 500 miljoner på att rädda skolan undan massuppsägningar – trots att kommuner, ekonomer och lärarfack har larmat om att det behövs miljarder, inte miljoner.

Detta drabbar så många små skolor på den svenska landsbygden. Ni vet den där landsbygden som det inte pratas så mycket om längre från regeringens sida. Jag kommer till det i mitt nästa anförande. Men även när jag pratade med dem som jobbar mot gängvård i Skärholmen var det första alla sa, i kör, att vi måste satsa på skolan. Det går inte att säga upp folk just nu. Skolan måste stå stark och lysa som ett tempel mitt i byn, lyfta upp dessa områden och ge hoppet tillbaka. Det är lika halvt och haltande att inte satsa på ungas jobb. Vad ska ungdomar säga när så få av dem får jobb, när så många inte ser sina föräldrar gå till jobbet?

Hur kan den här regeringen, i det här läget, höja skatten på 15–17-åringars sommarjobb och extrajobb med 5 000 kronor i månaden? Hur kan man stå passiv med ett av Europas högsta arbetslöshetstal?

Många tror att alla länder har haft hög inflation och hög arbetslöshet, men nästan alla andra västländer har haft hög inflation men fallande arbetslöshet. Enligt regeringen kommer arbetslösheten att stiga med 40 000 nya arbetslösa framöver. Så skakar man på huvudet och säger: Ojoj, det var värst.

Men man gör ingenting! Hur kan regeringens enda svar vara att höja taken i a-kassan och ge mer bidrag? Vart tog integrationen vägen, som Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna pratade så vitt och brett om före valet?

Vi kommer att tycka olika, men låt oss enas om en sak, nämligen att vi borde kraftsamla runt ungas arbetslöshet, brist på jobb och framtid. Om vi prioriterar jobben måste vi se på företagen, inte minst småföretagen. Det kan vara Icabutiken där unga får jobb, och det skapar normalitet i en förort som så akut behöver det. Det kan vara fråga om en butik som behöver skyddas mot gängen och även få lägre kostnader.

Det är inte Elisabeth Svantesson eller Tidöpartierna som skapar nya jobb i Sverige, på landsbygden eller i utsatta områden. Det är gubevars inte heller Socialdemokraterna som skapar jobb i Sverige. Det är de små och växande företagen. Fyra av fem jobb de senaste årtiondena har skapats av dem, och för inte så länge sedan hade det ena efter det andra partiet stått här och sjungit företagets lov och lovat att minska deras börda och pålagor.

Men i dag har vi en blå regering som för en gammaldags socialdemokratisk, röd politik.

I stället för att sänka skatten på att anställa har man höjt skatten på att anställa unga för småföretag med över 9 miljarder – inklusive 2 miljarder som faller på kommunerna – för att sedan i den här budgeten generöst lämna tillbaka 155 miljoner till kommunala sommarjobb.

I stället för att sänka kostnaderna för småföretagen har man återinfört sjuklöneansvaret – en ny miljardebörda. Man prioriterar att höja a-kassan med samma pengar.

Se där vad Elisabeth Svantessons arbetslinje betydde: högre skatter och höjd a-kassa. Ronald Reagan sa: Det är inte jag som har lämnat Demokratiska partiet; det är Demokratiska partiet som har lämnat mig. Ni är på väg att lämna borgerligheten, forna alliansvänner. Kvar står Centerpartiet som småföretagens sista och enda vän i riksdagen.

Tillväxtpolitiken, företagspolitiken och arbetslinjen är inte det enda ni förhandlat bort i Tidöavtalet. Det står nu klart att utsläppen under resten av mandatperioden stiger med 15 procent per år. Klimatpolitik har gått från att vara Sveriges stolthet och gröna varumärke i världen, som sålt våra produkter och initiativ, till att vara ett kolsvart hål.

Tidöpartierna har avskaffat reduktionsplikten och ersatt den med – ingenting. Fler hade kunnat köpa elbilar i stället om Tidöpartierna inte samtidigt hade avskaffat klimatbonusen för elbilar och ersatt den med – ingenting. Någon hade kanske till och med köpt en gasbil om inte skattebefrielsen för biogas hade tagits bort och ersatts med – ingenting.

I stället för att göra det billigare för fler att köpa begagnade eller nya elbilar, elhybrider, gasbilar eller etanolbilar och göra sig fria från det fossila och i stället för att använda resurser till folkliga rabatter för att slippa fossilt knuffar ni människor ekonomiskt tillbaka till att köpa nya bensin- och dieslbilar. Andelen elbilar i nyförsäljning har minskat dramatiskt från mer än var tredje till bara drygt var femte. Full back och gasen i botten – var slutar det annat än i diket?

Den här regeringen har sedan den tillträdde lagt lika mycket på billig bensin och diesel till folk som pendlar i storstad som på polisen, skolan och landsbygden sammantaget.

Vi står 2024 upp till näsan i diktaturstaternas olja därför att ni har sålt ut allt det konkreta i klimatpolitiken till ett parti som inte ens tror på klimatfrågan. Ni har sålt ut en generation av drömmar och bytt ut konkret arbete mot en massa tomt Pourmokhtariprat om mål som SD redan sett till att ni med er politik aldrig kommer att nå.

Det pratas om strukturreformer, men de genomförs inte. Det pratas om arbetslinjen, men den motarbetas i praktiken med högre skatt. Det pratas om klimatet, men det händer ingenting konkret annat än att utsläppen rusar. Om landsbygden pratas det inte ens längre; den har man glömt bort nu.

Den ekonomiska politiken är halv och haltande därför att det saknas en vision för vår framtid, för vår trygghet, för landsbygden, för klimatet och för jobben.

Anf. 6 HANS EKLIND (KD):

Fru talman! Vi är många som gläder oss åt att inflationssiffrorna nu sjunker, steg för steg. Detta har varit och är regeringens främsta prioritering i den ekonomiska politiken. En kombination av återhållsam finanspolitik, åtstramande penningpolitik och en ansvarstagande avtalsrörelse ger nu resultat.

Samtidigt vet vi att händelser i vår omvärld kan bryta denna positiva utveckling. Natten till söndag såg vi hur den religiösa diktaturen i Iran för första gången anföll Mellanösterns enda demokrati, Israel. Vi har att fortsätta vara försiktiga med att se arbetet med att få ned inflationen som avslutat.

Fru talman! Finansministern tog upp det vidriga mordet på pappan Mikael, som sköts inför sin tolvårige son. Alla har skakats av detta, och den här regeringen vilar inte utan tar en rad olika grepp för att kriminella ska vara bakom lås och bom.

Om vi på allvar tänker oss att kunna ta krafttag mot de kriminella nätverken som nu plågar vårt samhälle måste vi strypa penningflödet, för det börjar och slutar med pengar. Och det handlar verkligen inte om några små belopp – beräkningar har gjorts att den kriminella ekonomin omsätter någonsans mellan 100 och 150 miljarder kronor årligen. Det är fyra gånger Polismyndighetens anslag.

Dessa siffror är en uppskattning, för det finns som vi alla förstår ett stort mörkertal när det gäller detta. Men det är kristallklart att det finns goda möjligheter för kriminella att tjäna stora summor pengar i Sverige, stora summor pengar som lockar fler och fler ungdomar att ansluta sig till gängen.

Fru talman! Jag vill därför bland mycket annat lyfta fram de förstärkningar som görs i vårandringsbudgeten av Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Tullverket.

Skatteverket behöver i sitt arbete med att motverka den kriminella ekonomin förstärka bland annat sina skattebrottsutredningar.

Kronofogdemyndigheten förstärks också. Den här myndigheten är en viktig länk i arbetet för att förebygga och motverka brott.

Tullverket är en myndighet som befinner sig i frontlinjen i arbetet mot gängens ekonomi. Det är tullen och alla tulltjänstemän i Sverige som ska se till att knark och vapen inte kommer in i vårt land. Det är ju ofta från utlandet som gängens försäljningsvaror kommer.

Statistiken visar hur effektivt Tullverket är. Förra året beslagtogs man dubbelt så stor mängd narkotika som året före. Men vi behöver förstärka tullens verktyg ytterligare så att man kan göra fler beslag och minska mängden knark och vapen som kommer in.

Samtidigt befinner sig tulltjänstemännen ofta i en alltför utsatt position. Det är viktigt att personalen känner sig trygg på sin arbetsplats och känner att de kan lösa sin uppgift säkert – därav förstärkningen.

Fru talman! Den enskilt största justeringen som görs är att regeringen nu tillför 6 miljarder kronor till regionerna. Dessa 6 miljarder förstärker de 3 miljarder som vi lade i sektorsbidrag i budgetpropositionen för 2024 och de ytterligare 3 miljarder som tillfaller regionerna utifrån den förstärkning som gjordes av det generella statsbidraget i höstens budget. Vi pratar alltså om att vi sammanlagt stöttar regionerna med 12 miljarder kronor under 2024.

I denna vårandringsbudget tillförs också Kammarkollegiet medel, då regeringen nu skapar en effektivitetsdelegation för hälso- och sjukvården för att stödja regionerna i genomförandet av strukturåtgärder som kan effektivisera dessa verksamheter.

Som kristdemokrat ser jag detta som mycket viktigt. Vi måste ju försöka få ut så mycket som möjligt av våra skattepengar och säkerställa att medel används med fokus på vårdnära tjänster så att fler patienter får vård i tid.

(Applåder)

I detta anförande instämde Camilla Brodin (KD).

Anf. 7 JANINE ALM ERICSON (MP):

Fru talman! Förra veckan blev en man brutalt mördad framför sin son för att han hade fått nog av gängens vardagstyranni i sitt bostadsområde. Han pliktade med sitt liv. Mina tankar går till hans son, hans familj, alla hans vänner och alla som i dag lever i rädsla för att gängvåldet ska drabba dem. Det är som ett gift som äter sig in i samhällskroppen, som drabbar skoningslöst och som måste bekämpas.

I denna budget lägger regeringen fram förslag som ska låta kraftfulla, och visst behöver gängens ekonomi strypas och mer pengar gå till kriminalvården, domstolarna och Sis. Men i grund och botten gör regeringen alldeles för lite av det vi vet fungerar på riktigt – det som är långsiktigt och viktigt för att vi ska kunna bryta den utveckling vi nu i stället ser eskalera inför våra ögon. Vi vet att det fungerar att satsa på skola och socialtjänst och att se till att alla barn har mat på bordet, ett tryggt hem och en meningsfull fritid – så enkelt egentligen, men för regeringen så svårt. Varje år går tusentals barn ut skolan utan godkända betyg. Hur kan vi fortsätta att låta det ske? Hur kan regeringen mitt under brinnande gängkrig inte skjuta till de pengar som krävs i skolan?

Samtidigt som våldet på gatan sätter skräck i hela bostadsområden fortsätter våldet i hemmet att skörda liv. Under mars månad mördades en kvinna i veckan. Det är helt oacceptabelt i en rättsstat som Sverige. Vi vill att alla invånare ska känna sig trygga, på gatan men också i hemmet. Skulden ska alltid ligga där den hör hemma, alltså hos den man som utövar såväl fysiskt som psykiskt och ekonomiskt våld. Men ansvaret för att både förebygga och ge en väg ut för den som utsätts måste vara vårt gemensamma.

En röd tråd i den ekonomiska politik som har bedrivits av Sverigedemokraterna och regeringen är att det hela tiden är lite för lite och lite för sent. Det vi ser i denna budget framstår som en otillräcklig brandutryckning, för efter att ha lagt fram en nedskärningsbudget för välfärden och försatt Sverige i en vårdkris med den budget man lade fram i höstas gör man nu för lite för sent.

Trots statsministerns löfte om att ingen ska behöva sägas upp i vården fortsätter varslen. Patienter tvingas in i långa köer, anhöriga lever med en ständig oro och personalen i vården tvingas springa allt snabbare och förväntas trola med knäna. Nu skjuter regeringen förvisso till 6 miljarder till vården i hela landet, men finansministern vet nog lika bra som jag att det inte räcker för att täcka de behov som finns. Runt om i landet kommer sjukvården fortfarande att tvingas till personalneddragningar, vilket kommer att leda till längre köer, mer oro och ännu sämre arbetsvillkor. På sikt skapar detta en helt ohållbar situation som sätter hela vårt samhällskontrakt på spel. Om vi inte kan lita på samhället när vi är sjuka, vilket samhälle har vi då?

I dagens Sverige ökar klyftorna, och tillgångarna är extremt ojämlikt fördelade – mycket mer än i våra nordiska grannländer. Så kan vi inte ha det, för ett starkt samhälle kan vi bara bygga tillsammans.

Fru talman! Sverige och resten av Europa har genomlidit en fossil kostnadschock till följd av Putins fullskaliga invasion av Ukraina. Inflationen sköt i höjden när Putin använde sig av oljepriserna som ett vapen. Kostnaderna spred sig från sektor till sektor, och i dag är det mesta betydligt dyra-

re än vad det var för några år sedan, vilket känns i hushållens plånböcker. Utvecklingen i Mellanöstern riskerar att göra det ännu värre.

Ingen regering i världen hade kunnat trola bort den fossila kostnadschocken när Putin väl hade bestämt sig. Men man hade kunnat göra betydligt mer för att hantera den på ett rättvist sätt. Det är anmärkningsvärt att se hur bankerna gör rekordvinster samtidigt som barnfamiljer kämpar för att få pengarna att räcka hela månaden och att vi har en regering som inte gör mycket åt detta. Reallönerna för svenska löntagare har sjunkit kraftigt samtidigt som näringslivets vinstandel ligger på höga nivåer. Regeringen låter barnbidraget minska när det behövs som mest och har sagt nej till en skatt på bankernas rekordvinster. När Sverige tillsammans med resten av EU skulle införa ett intäktstak för elbolagens övertvinster för att föra tillbaka pengarna till svenska hushåll lade man fram ett förslag som gjorde att hushållen gick miste om flera miljarder. Det hade gått att fördela kostnaderna mer rättvist, men Tidöpartierna har valt att inte göra det.

”Regeringens målbild om en ambitiös och effektiv klimatpolitik speglas inte i handling. Den beslutade politiken under 2023 ökar utsläppen och leder inte i riktning mot att Sveriges klimatmål och EU-åtaganden till 2030 uppnås.” Orden är inte mina eller Miljöpartiets utan Klimatpolitiska rådets. Man kan tycka att den svidande kritiken borde få vilken regering som helst att göra om och göra rätt. Men nej, i stället för att ändra politik skruvar man i talepunkter och fortsätter med en dåres envishet att hävda att den klimatpolitik man för visst kommer att leda till minskade utsläpp, någon gång och kanske någon annanstans.

I fredags konstaterade Naturvårdsverket att Sverige inte når något av våra klimatmål – inte till 2030, inte till 2040 och inte till 2045. Det borde leda till krismöten och snabb handling, men precis som vanligt verkar regeringen tro att det även när det gäller klimatkrisen går att luta sig tillbaka.

Beslut efter beslut som fattas tar oss längre från den rättvisa klimatomställning som är helt nödvändig. Vi vet att vi måste bryta Sveriges och EU:s fossila beroende. Det är inget annat än en vinstaffär för kommande generationer, men det skulle också minska vår egen sårbarhet för fossila kostnadschocker här och nu.

Regeringen brukar motivera sin klimatförstörande politik på transportområdet med att det är elektrifiering som är lösningen. Det håller jag till viss del med om, men då är det extra svårt att förstå varför man avskaffar stöd till elbilar och gör det mindre lönsamt att köra på el än med fossila bränslen. Effekten är lika förutsägbar som tragisk: För första gången någonsin minskar försäljningen av elbilar.

Nu gör regeringen förvisso ett ambitiöst försök att genom påhittade diagram och löften om laddstolpar ge sken av att man satsar på omställningen. Problemet är bara att satsningarna är tama försök att dölja neddragningar och brist på helt nödvändiga investeringar. Man satsar på laddstolpar, men elbilsförsäljningen rasar. Man lägger småpengar på Klimatklivet men öser in det mångdubbla i flygbranschen. Regeringen satsar alltså mycket mer på att förstöra klimatet än på att minska utsläppen. Det är ren och skär galenskap.

Under våren har dessutom landets länsstyrelser larmat om och om igen om vilka konsekvenser Sverigedemokraternas och regeringens budgetneddragningar kommer att få för naturen och den biologiska mångfalden. Det

Prot. 2023/24:98
15 april

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

handlar om tillgång till natur som begränsas, arbetstillfällen som försvinner och förluster av biologisk mångfald som vi aldrig kommer att kunna få igen. De ynka 30 miljoner som skjuts till i denna budget kommer inte att kunna vända denna utveckling. Högerpartiernas slakt på miljöområdet har varit exempellös. I jämförelse med den sista budgetproposition vi var med och förhandlade fram läggs det nu 2 miljarder mindre bara på skydd av värdefull natur.

Regeringens politik för klimatet och naturen håller inte. Den är ett svek mot de människor som bor på landsbygden eftersom de tvingas allt längre in i ett fossilberoende. Den är också ett svek mot de människor som kommer att drabbas värst av översvämningar och skogsbränder och som får allt mindre kvar att lämna till kommande generationer.

Sammanfattningsvis är detta en budget som tyvärr sviker klimatet, naturen, välfärden och Sveriges familjer. Denna budget ger alldeles för lite alldeles för sent. Miljöpartiet lade i höstas fram en budget som skulle ha minskat utsläppen och klarat utmaningarna i välfärden. Denna politik fortsätter vi att kämpa för, för Sverige kan bättre.

(Applåder)

Anf. 8 CECILIA RÖNN (L):

Fru talman! Det har varit och är fortfarande en tuff tid i Sverige. Inflationen har gjort oss alla fattigare och har slagit hårt mot alla: de som är beroende av bidrag, löntagare, företagare och offentlig sektor. Alla har blivit fattigare, och allt har blivit dyrare.

Det finns dock en elefant i rummet som inga andra partier nämner och som det också står om i riktlinjerna för den ekonomiska politiken i dag, nämligen att kronkursens utveckling utgör en osäkerhetsfaktor. Den har gjort att det har varit ännu värre i Sverige än i andra länder, ett faktum som har gjort att vi dessutom har förvärrat inflationen genom att importera den med saker vi köper.

Vi har sett att värdet av valutan påverkas otroligt mycket av vår oroliga omvärld. Trots att vi har en lågt värderad krona går det knackigt för våra exportföretag. Detta är endast några av orsakerna till att Liberalerna vill att vi snarast ansluter oss till euron. Svenska folket förtjänar den förutsägbarhet och stabilitet som en valuta som euron erbjuder.

Fru talman! Glädjande är att förra veckans inflationssiffror visade att det arbete som görs ger resultat. Nu ska det tas hela vägen i mål. Samtidigt ska vi nu börja rulla ut de långsiktiga reformerna för tillväxt för att få fart på Sverige igen. Det ser jag fram emot att göra ännu mer i kommande budgetarbete.

Nu presenterar vi en vårbudget som ska innehålla nödvändiga satsningar under resten av året. Vi satsar ytterligare 100 miljoner för att snabba på utbyggnaden av laddinfrastruktur – ett viktigt besked för att snabba på tidigare klimatsatsningar som vi gjorde i budgeten för mer elektrifiering och eliminering av utsläppen.

Fru talman! De största satsningarna görs på välfärden, med 6 miljarder till regionerna och 500 miljoner till skolan. I dessa tuffa tider är det viktigt att säkra att välfärden inte behöver göra några kortsiktiga, dåliga beslut på grund av tuffa tider.

Under hela våren har oppositionen pratat om krisen i offentlig sektor. Vi har hört det från talarstolen här i dag från bland annat ledamoten Damberg. Hans bild av verkligheten är inte min bild av verkligheten.

Vi har sett exempel på utsatta människor, stressad personal och barn som inte har fått det stöd de ska ha i skolan. Det är självklart oacceptabelt. Då är det enkelt att ropa högt och säga att det skulle lösas med mer skattepengar.

Hela grunden till mitt politiska engagemang är just att vi ska ha ett skyddsnät utan hål för den som faller och en skola som ser varje unge så att barnen kan klara skolan kunskapsmässigt med självkänslan att de kan bli precis vad de vill.

Staten får in ungefär 2 500 miljarder i skatter. Löntagare och arbetsgivare betalar hög skatt på arbete, och det är moms på allt vi konsumerar, med mera. I Sverige lägger vi en med internationella mått mätt hög summa på till exempel sjukvård, men vi har inte bättre kvalitet och tillgänglighet motsvarande de pengar vi lägger.

Vi står inför stora utgifter för att rusta upp försvaret, kriminalvården, det civila försvaret, sjukvård och skola, satsa på investeringar för klimatet och planera för framtida infrastruktur. Allt är viktigt, och allt ska göras. Men det är nödvändigt att fråga sig: Vad får vi för pengarna?

Fru talman! Statsapparaten genererar regler och lagar som är kostnadsdrivande för kommuner och regioner. Vi gör offentliga investeringar som blir så dyra att man kan ifrågasätta samhällsnyttan. Det finns röster som säger att bättre upphandlingar hade kunnat spara otaliga miljoner. Exempelen kan radas upp. Generellt har dessutom administrativ personal ökat men inte lärare, sjuksköterskor eller undersköterskor.

Att administrativ personal ökar kan ju vara bra, om det leder till att de som jobbar där ute får mindre att göra. Men så är inte fallet. Det är tvärtom: Regelbördan för offentliganställda bara sväller. Då måste man fråga sig: Vilket administrativt monster har politiker skapat? Är det vad invånarna vill ha, eller vill de ha skola och sjukvård för pengarna? Vad vill den hårt pressade personalen ha – tid för elever eller otaliga rapporter att fylla i?

Vi politiker måste ta ansvar för att varje skattekrona används rätt. Vi får inte bli hemmablinda av att vi hanterar stora summor och inte ifrågasätta och ta den lätta vägen och skrika efter mer pengar som skattebetalarna ska betala. Därför är jag stolt över den välbalanserade vårbudget vi i dag lägger fram som stöttar offentlig sektor tillsammans med inrättande av effektivitetsdelegationen.

Det borde förpassas till sophögen att bara skrika på att välfärden är underfinansierad generellt, för så enkel är inte lösningen. Vi behöver både satsa mer pengar och ifrågasätta hur de används. Det borde varje ansvarsfull politiker tycka är rimligt.
(Applåder)

Anf. 9 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! I november besökte jag tillsammans med Ukrainas finansminister Butja. Där träffade vi bland annat en präst som hette Andrij. Han visade oss ett foto i sin telefon på en av sina kollegor, en levnadsglad kollega. Bara några sekunder senare fick vi se en annan bild av samma kollega

– död i en trapp. Avrättad, mördad av ryssarna. Detta visade mig vad krig innebär för människor men också för ett land.

För er som lyssnar på detta: Varför hjälper vi Ukraina? Varför är Sveriges riksdag enig i denna uppgift? Svaret är rätt så enkelt: för Ukrainas skull, men också för Europas skull och för Sveriges skull.

Fru talman! Här måste Sverige stå starkt, för Ukraina utgör den absolut främsta frontlinjen mot rysk aggression. Ryssland är ett hot, inte bara mot Ukraina utan mot hela väst, som Ryssland uppfattar som sin fiende.

Sveriges riksdag och regering har fattat beslut om militärt stöd om 30 miljarder kronor. Det handlar om alltifrån stridsvagnar till luftvärns- och artillerisystem. Vi kommer att fortsätta stötta Ukraina, så länge som det bara krävs.

Fru talman! Låt mig bara avslutningsvis säga tack än en gång för det samarbete vi har mellan våra partier, för att vi står enade i kampen för att stötta Ukraina. Tillsammans ska vi se till att Ryssland inte lyckas med de planerar för Ukraina.

(Applåder)

Anf. 10 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! När jag här i dag hör finansministern, och även Oscar Sjöstedt, beskriva att politiken fungerar undrar jag lite grann i vilken verklighet regeringen lever. Fungerar SD-regeringens politik när tusentals anställda i sjukvården riskerar att bli av med sina jobb just nu? Fungerar politiken som den är tänkt när varannan ensamstående mamma som tjänar lite i vårt land inte har råd att sätta näringsriktig mat på bordet och tvingas låna för mat eller för hyra? Fungerar politiken när LKAB tvingas dra ned på produktionen och varnar för att man tvingas dra ned på personal för att Malm-banan inte håller måttet? Fungerar politiken optimalt när sju byggföretag går i konkurs varje dag?

Sammanfattningsvis: Vi ligger i bottenligan i tillväxten, vi har ökad arbetslöshet och vi har haft högre inflation än våra grannländer. Vad är det som fungerar så bra?

Anf. 11 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Jag tackar Mikael Damberg för frågan. Det som fungerar är ju inflationsbekämpning. Efter 30 år då Sverige inte hade mött den här typen av kostnadsökningar som gör alla människor fattigare, som urholkar köpkraften och som ställer till det för företag och svensk ekonomi var uppgiften att bekämpa inflationen det viktigaste för den här regeringen, tillsammans med Sverigedemokraterna. Och det har fungerat.

Tillsammans med parterna och Riksbanken har vi snart nått målet. Det är viktigt och centralt, för det är just inflationen som gör människor fattigare och som ställer till det. Det fungerar alltså.

Vi ser att vi nu kan växla över och bedriva konjunkturpolitik för att bygga Sverige både rikare och tryggare efter många år då Sverige har blivit både farligare och fattigare. Jag tänker inte vända blicken bakåt, till andra regeringar. Jag vänder den framåt och säger att vi nu kan göra det som Sverige behöver: bygga Sverige tryggt, och bygga Sverige rikt.

Anf. 12 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Sverige har haft högre inflation än våra grannländer. Nu sjunker inflationen i Sverige, i våra grannländer och internationellt, och det är bra. Men man måste också fundera på om politiken är avvägd på ett bra sätt? Får den samlade politiken den effekt som man eftersträvar?

Det är nu tusentals människor som riskerar att förlora jobbet i svensk sjukvård, sju byggföretag går i konkurs varje dag och hälften av de ensamstående mammorna med låg inkomst har inte råd att sätta näringsriktig mat på bordet.

Våra grannländer, som har haft lägre inflation än Sverige, har under denna tid klarat av att stötta barnfamiljerna. Alla våra grannländer har höjt barnbidraget under kostnadskrisen, Elisabeth Svantesson, men inte Sverige därför att ni valde annat i stället.

Ni valde att sänka skatten – med 13 miljarder kronor – för de människor som har högst inkomster i vårt land i stället för att garantera välfärden och vanligt folks ekonomi. I denna budget fortsätter ni med samma politik. Ni rycker på axlarna och tittar bort, och människor får ta smällen.

Anf. 13 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Varje dag sedan jag fick detta jobb har jag haft människor för ögonen – människor som kämpar. Det är därför vi har sänkt skatten för människor som arbetar och sänkt skatten på pension. Mikael Damberg får gärna himla med ögonen, men det är ett faktum.

Vi har sänkt drivmedelsskatten två gånger och förändrat reduktionsplikten. Vi har också förlängt och höjt det bostadsbidrag som den tidigare regeringen började höja. Vi har höjt det ytterligare, och detta gör skillnad.

Att vi inte bedriver politik exakt så som Socialdemokraterna tycker att man ska kanske inte är så konstigt, för vi ändrar Sverige och bygger Sverige i en ny riktning. Jag har hört att Mikael Damberg under dagen har sagt att det blir ett enda virrvarr med vår politik. När jag hör ordet virrvarr, vad ser jag framför mig då? Jo, jag ser Ida Gabrielsson, Martin Ådahl, Mikael Damberg och Janine Alm Ericson – från fyra partier som vill helt olika saker och som inte kan enas om en enda sak.

Vi är fyra partier som har bestämt oss för att vända utvecklingen. Det är inte enkelt, och det är inte lätt. Man måste prioritera när det är tuffa tider, men det gör vi. Vi tar ansvar för det Sverige som ni, Mikael Damberg, lämnade efter er.

(Applåder)

Anf. 14 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Fru talman! Överbeläggningarna i sjukvården slår rekord. Antalet intensivvårdsplatser har minskat och är nästan lägst i Europa. Läkarförbundet larmar, Vårdförbundet larmar och Kommunal larmar. Så ser det ut i det land som finansministern ansvarar för och styr.

Det som vi hittills har fått till oss är att finansministern, Oscar Sjöstedt och de andra har en plan. Vad denna plan går ut på har inte blivit tydligt, utan varslan ligger kvar. I 21 av 21 regioner är patientsäkerheten hotad. Det är statens ansvar när patientsäkerheten hotas. Det är bara staten som vid en sådan kostnadstopp kan verka som en garant för patienter och personal.

Varför tar finansministern inte ansvar och tillskjuter de medel som krävs i sjukvården?

Anf. 15 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:
Fru talman! Jag hälsar Ida Gabrielsson välkommen till de ekonomisk-politiska debatterna.

Jag har fått frågan om vilken verklighet jag lever i. Jag kan bara säga att jag bor i Örebro i en ganska vanlig lägenhet och är gift med en sjuk-sköterska som jobbar i Region Örebro län och att vi pratar mycket om de utmaningar som vi står inför.

Bara för att ha det sagt, fru talman: Vi skjuter till 12 miljarder under detta år till just sjukvården. Alla här inne, och kanske de som lyssnar, vet att det är regionerna och kommunerna själva som har grundansvaret för sitt uppdrag, där omsättningen är 1 300 miljarder kronor.

Staten ska vara med. Detta har jag sagt många gånger, i flera budgetar – även faktiskt tillsammans med Vänsterpartiet – men just nu är det tufft. Kanske bör Ida Gabrielsson fundera lite grann på det här med inflation. Det verkade som att Ida Gabrielsson i sitt anförande själv inte riktigt trodde på att det är den som är boven i att sjukvården nu har det tufft, men det är det.

Jag hittar kanske svaret i era budgetmotioner, Ida Gabrielsson, för där har ni stora underskott som skulle leda till hög inflation och göra det ännu svårare för den svenska sjukvården.

Ja, jag kommer att ta ansvar, men vi måste göra det tillsammans.

Anf. 16 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Fru talman! Finansministern får läsa bättre, för underskottet pausade vi under krisen. Nu är vi i en lågkonjunktur, och då är det en annan sak.

Det har varit en inflation som framför allt har varit utbudsdriven, och det finns inga skäl att säga att man inte kan lägga pengar på sjukvården och att detta skulle höja inflationen. Det som höjer inflationen är ju det som regeringen har gjort. Man har låtit matjättarna härja fritt, och man har låtit bankerna slå dubbelrekord. Det är detta som har drivit på inflationen – prissättningen och det beteende som finns på en dåligt fungerande marknad. Där har jag inte sett att finansministern har realiserat någon plan.

Det behövs 15 miljarder kronor till sjukvården. Det är bara staten som kan garantera det under en sådan kostnadstopp som inflationen och de höjda kostnaderna för pensionerna innebär. Varför bidrar man inte med de medel som krävs?

Anf. 17 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Ida Gabrielsson kanske missuppfattade mig. Min poäng är att orsaken till den mycket tuffa situation som regionerna befinner sig i nu till stor del är just inflationen. Det var detta jag underströk, och då menar jag att man generellt ska bedriva en politik som inte ökar inflationen.

Vi gör mycket: 12 miljarder i år. Det är historiska nivåer, även om Ida Gabrielsson inte tycker det. Vi ser hur tufft det är för väldigt många.

Slutligen ska jag erkänna för er här i salen – ni är inte så många – att jag har tjuvrökt. När jag bodde i Avesta och gick i lågstadiet och kom hem till min mamma frågade hon varför det luktade så mycket rök, och då sa

jag att jag hade ramlat i en sådan där stor sandlåda som man fimpade i, vilket ni som är i min ålder eller äldre kanske minns. Hon gick på det. Det är lite grann som att säga ”Jag är inte kommunist – jag är vänsterpartist”. Detta ska jag inte säga, men så kan det vara när man kommer hem så där och inte lever i sanningen.

Jag lever i sanningen. I det anförande som Ida Gabrielsson just höll lät det som att jag inte ser verkligheten, men jag ser den varje dag. Varje dag gör jag allt jag kan för att underlätta för människor, för sjukvården och för alla som bor i Sverige.

(Applåder)

Anf. 18 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Jag vill bara säga mycket kort att jag uppskattar det finansministern sa om Ukraina i sitt anförande, men jag tycker att vi borde kunna enas om att ge ett betydligt större stöd till Ukraina än vad vi gör i dag. Även om det som har gjorts är bra skulle det kunna vara mångfalt större, som i våra grannländer, och vi skulle kunna enas om det.

Min fråga till finansministern handlar dock om något annat. Hon säger att hon lever i sanningen, så då får vi pröva det nu. Är det inte så, med den situation vi har i Sverige nu, med många ungdomar på glid och med problem på många ställen i skolan, att ni önskar att ni hade satsat mycket så att vi inte hade fått de massuppsägningar av lärare och kuratorer i skolan som pågår just nu, enligt kommunerna? Enligt deras egen undersökning kommer 61 procent av kommunerna, trots de resurser som regeringen skjuter till, som är små, att säga upp lärare och kuratorer i detta utsatta läge.

Anf. 19 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Tack, Martin Ådahl, för en viktig fråga! Skolan är central. Oavsett konjunktur ska barn ha en bra utbildning. Oavsett konjunktur ska ungdomar få den kunskap som de behöver för att kunna gå vidare och klara sig i livet.

Innevarande år lägger regeringen och Sverigedemokraterna sammantaget 2,6 miljarder kronor på utbildning. Det blir 500 miljoner extra i denna vårandringsbudget, men vi lade pengar på det redan i höstas. Detta tillsammans med bemannade skolbibliotek, detta tillsammans med att underlätta för barn att lära sig läsa och detta tillsammans med sommarjobben för unga och många andra saker, till exempel förebyggande arbete, är viktigt för att underlätta och förbättra för barn och unga i Sverige så att de får en bättre framtid.

Min bild är att vi gör en hel del trots ett svårt läge, men vi kan och ska naturligtvis fortsätta att göra mer för Sveriges unga.

Anf. 20 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Svaret var sanningsenligt, Elisabeth Svantesson, men nu var ju inte frågan om ni gör saker för skolan utan om ni gör tillräckligt för att i detta utsatta läge undvika de massuppsägningar av tusentals lärare som det rapporteras om från hela landet. Uppenbarligen är ni inte beredda att lägga de miljarder som man beskriver behövs i detta utsatta läge, och ni har heller inte prioriterat detta i budgeten.

Då får jag väl passa på att fråga om finansministern inte också ångrar borttagandet av den sänkta arbetsgivaravgiften för unga nu när vi har en ungdomsarbetslöshet som faktiskt inte kan kallas för något annat än massarbetslöshet, också detta i ett väldigt utsatt läge.

Det går dock bra att svara på den första frågan också. Känner man inte att det var fel att inte satsa mer på skolan i detta utsatta läge, där många lärare, kuratorer och annan personal sägs upp?

Anf. 21 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Till skillnad från när det gäller sjukvården ser detta väldigt olika ut i Sveriges kommuner – en del kommuner har faktiskt sänkt skatten i år och har inga utmaningar när det gäller skolan medan andra har väldigt utmaningar. Det handlar både om inflation och om elevkullar och hur de utvecklas i olika delar av landet. Men visst har många det tufft, och därför är det glädjande att vi nu går mot en lägre inflation och att det stabiliserar sig för Sveriges kommuner.

Nej, jag ångrar inte de budgetsatsningar vi har gjort. De 2,6 miljarder vi har satsat på utbildning det här året är väl avvägda i det läge vi befinner oss i – tillsammans med många andra delar. Just nu har Sverige nämligen många behov. Det handlar om försvaret och om rättsväsendet, och det handlar även om att stötta hushåll som har det tufft. Det handlar om sjukvård, vilket vi har hunnit komma in på, och om att bygga säkerhet.

Vi följer självklart situationen i den svenska skolan varje dag, och till hösten lägger vi fram en ny budget för nästa år. Vi får återkomma med inriktningen för just skolsatsningar då.

Anf. 22 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Jag har genom åren tagit många repliker på Elisabeth Svantesson gällande Moderaternas ekonomiska politik för att klara klimatmålen. Jag har i stort sett alltid fått till svar att Moderaterna visst bryr sig om klimatförändringarna och att de har en politik för detta, nämligen elektrifieringen.

I fredags kom nya siffror från Naturvårdsverket som visar att Sverige med regeringens politik inte når något klimatmål, vare sig det till 2045 eller något av delmålen på vägen dit. Även om elektrifiering inte är det enda svaret på klimatfrågan är det en viktig del – och nu sjunker elbilsförsäljningen. Miljöpartiet har sedan regeringen presenterade sin så kallade klimathandlingsplan påpekat det uppenbara, nämligen att Tidöpartierna inte har någon plan för klimatet. Nu har även experterna i Klimatpolitiska rådet fastslagit detta.

Jag vill därför fråga finansministern: Vad är egentligen planen, och när ska vi andra få veta hur den här regeringen tänker tackla vår tids största kris, nämligen klimatkrisen?

Anf. 23 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Tack för ditt och ditt partis engagemang, Janine Alm Ericson! Det är äkta, och det är viktigt.

Det är helt sant att vi inte bedriver samma miljö- och klimatpolitik som Miljöpartiet har gjort, men låt mig börja med var Sverige befinner sig. I Sverige produceras 98 procent av all el fossilfritt. Vi är på många sätt ett

föregångsland, såväl vad gäller hushåll och företag som inom politiken. Vi har under många år legat i framkant, och utsläppen har minskat under flera decennier. Detta är viktigt och kommer att fortsätta; det är vi överens om. En stor majoritet i riksdagen vill minska utsläppen.

Några saker som är viktiga framöver är till exempel det som Janine Alm Ericson har sagt, det vill säga elektrifiering. Vi satsar nu på byggande av kärnkraft och har en färdplan för detta. Det är också viktigt med alltifrån laddinfrastruktur till annat. Att elbilsförsäljningen har minskat kan också vara en effekt av att inflationen har varit tuff och att många har haft det tufft att köpa ny bil.

I grund och botten är det så att den politik vi har lagt, med mer ren el och mer produktion av ren el, kommer att föra Sverige framåt på ett väldigt starkt sätt även fortsättningsvis.

Anf. 24 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Samma klimatpolitik hade såklart varit det bästa, men någon klimatpolitik alls hade faktiskt varit klädsamt.

Jag är också glad att finansministern tar upp detta med kärnkraften, för Moderaterna har fått klimatdebatten att handla om elektrifieringen och elektrifieringen att handla om kärnkraften. Efter en inspirationsresa som nyligen gjordes till det kraftigt försenade och fördröjda kärnkraftsbygget Hinkley Point i Storbritannien verkar Finansdepartementet nu ändå bekräfta det som vi miljöpartister har vetat länge, nämligen att kärnkraften – förutom att vara farlig – är otroligt dyr. Den är för dyr för att någon ska vilja bygga den utan massiva subventioner.

Jag undrar därför när det beskedet kommer från finansministern. Blir det kärnkraft, och hur mycket kommer det då att kosta skattebetalarna – det vill säga tas rakt ur hushållens plånböcker? Eller skrotas det projektet nu, så att vi i stället kan fokusera på att snabbt bygga ut förnybara energislag och förse svenska hushåll och företag med ren, billig och förnybar energi?

Anf. 25 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Jag tackar än en gång för möjligheten att prata just kärnkraft. Eftersom jag fick frågan ska jag svara på den under de sekunder talartid jag har kvar.

Saken är den att det behövs mer el om vi ska klara allt det som både Janine Alm Ericson och jag vill att vi ska klara och att det inte kommer att fungera med bara mer vindkraft. Det behövs kärnkraft, och redan nu – det vet säkert Janine Alm Ericson också – projekterar till exempel statliga Vattenfall för ytterligare utbyggnad.

Jag ser detta som en del av infrastrukturen. Om vi inte får mer el – och ren el – under åren framöver kan företagen inte växa. Vi kommer inte heller att kunna göra våra klimatsatsningar inom företagen eller ställa om genom elektrifieringen. Det är viktigt. Detta kommer också att skapa stabilitet i näten. Det går inte med bara vindkraft. Jag vill ha mer vind och sol men också kärnkraft.

Det kommer att kosta. Det har det gjort överallt där det har byggts. Det är därför vi nu väldigt noggrant ser över en riskfördelningsmodell där sta-

ten ska vara med och ta en del av risken, så att vi tillsammans med industrin och elproducenterna får mer ren el på plats i Sverige.
(Applåder)

Anf. 26 MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! I dag debatterar vi ju regeringens och SD:s vårbudget, som presenterades i dag. Det är klart att det finns en risk att våra kommentarer mest handlar om den politik som vi tycker inte finns med i budgeten. Det är väl fullt rimligt att oppositionen redovisar det.

Jag vill dock ta tillfället i akt och ändå säga några ord om att vi socialdemokrater sedan vi hamnade i opposition hela tiden har koncentrerat oss på att redovisa alternativ och visa att det finns förslag som kan ta Sverige i en annan riktning. Vi ser nu att Sveriges tillväxt är bland de sämsta i hela EU, och finansministern och jag är överens om att en av huvudförklaringarna till det är att bostadsbyggandet helt har avstannat. Därför presenterade vi i den förra budgeten ett helt paket av åtgärder för att få upp bostadsbyggandet och se till att byggnadsarbetarna kunde ha kvar sina jobb.

Vi har kritiserat regeringen för att inte hålla ihop Sverige genom en kostnadskris. Det har sagts flera gånger att alla drabbas av inflationen, men det är ju inte riktigt sant. Det finns väldigt många som har tjänat pengar under krisen. En sektor är banksektorn, som har tjänat enorma pengar på att vara snabb med att höja räntorna på bolånen och långsam med att höja räntorna på sparandet. Man har gjort enorma vinster.

Vi har föreslagit att en del av de vinsterna ska återföras till hushållen och återföras för att finansiera satsningar på välfärden. I vår första budget dubblade vi statsbidragen till kommuner och regioner, skolan, sjukvården och äldreomsorgen. I den förra budgeten dubblade vi resurserna till sjukvården, för vi såg att det kommer att skapa en nationell sjukvårdskris om regeringen fortsätter att hantera den här politiken på det här sättet. Där är vi i dag.

Trots att det är mörkt och trots att vi går igenom tuffa tider vill jag säga att det finns ett annat sätt att både hantera lågkonjunktur och hålla ihop Sverige. Men då gäller det att man har en riktning, att man vet vart man ska och att man kommer med förslag som gör skillnad i verkligheten.
(Applåder)

Anf. 27 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Jag har en fråga om hur ledamoten Mikael Damberg tänker.

Ledamoten har i talarstolen pratat om riktiga människor och vanligt folk. Man regerade i åtta år, men man genomförde inga nödvändiga strukturreformer. Man lämnade efter sig en av Europas högsta arbetslöshets-siffror och skyhöga elpriser som – låt er inte luras – steg före Rysslands invasion, som en effekt av att man stängde ned kärnkraften på Ringhals. Som toppen på det visade vi oss dessutom ha bottenresultat i Pisaundersökningen.

Om Damberg nu pratar om vanligt folk och riktiga människor, hur tänker han? Finns det ingen självvrannsakan?

Anf. 28 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Jag tackar Cecilia Rönn för frågan.

Det är klart att vi gjorde väldigt mycket som verkligen hade fokus på vanligt folk. Vi satte rekord i antalet sysselsatta; det hade aldrig funnits fler människor som gick till jobbet och färre människor som levde på bi-drag. Det var bra.

Vi gjorde också stora satsningar på de fattigaste pensionärerna just när Sverige var på väg in i kostnadskrisen, för vi visste att den skulle innebära stora påfrestningar för dem med minst marginaler. Under våra år höjde vi barnbidragen trots att det inte var någon kostnadskris, och vi gjorde enorma satsningar på välfärden under pandemin så att man inte mitt under pandemin skulle hamna i en välfärdskris. Det är klart att vi har styrt Sverige i både goda och tuffa tider, men jag tycker att man kan jämföra agerandet under pandemin med det agerande vi har haft under kostnadskrisen.

Den nuvarande regeringen har, med Liberalernas hjälp, varit otroligt passiva. Resultatet har blivit att vi har bland de sämsta tillväxttakterna i hela Europa. Vi har haft större prisökningar än övriga länder, och vi har inte hållit ihop samhället. Det ansvaret bär ni just nu, Cecilia Rönn, för ni är en del av regeringsunderlaget.

Anf. 29 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Tyvärr fick jag inte svar på mina frågor. Jag kanske inte heller skulle ha förväntat mig det.

Vi har som sagt en arbetslöshet som är bland Europas högsta. Vi har också en skolkris. Det är bra att laga taket när solen skiner, vilket den har gjort – med låga räntor och högkonjunktur – de senaste åtta åren.

Vi är med och tar ansvar. Vi gör nu stora och viktiga satsningar för att Sverige ska komma till rätta med saker och ting och för att trycka tillbaka inflationen och få igång tillväxten.

Damberg fick ingen chans att svara på Svantessons fråga om hur man ska få ihop regeringsunderlaget, men jag ger honom en ny chans här. Centerpartiet sa i sin replik att Socialdemokraterna gubevars inte skapade jobben, och jag håller faktiskt med. Hur ska Damberg få ihop sitt regeringsunderlag, om han kan ta makten, med det ovilliga Centerpartiet, det tillväxtfientliga skattehöjarpartiet Vänsterpartiet och kärnkraftsmotståndarna i Miljöpartiet?

Anf. 30 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Vi socialdemokrater har ju förmågan att samarbeta med olika partier. Vi har samarbetat med Liberalerna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Vi har samarbetat med många partier. I stora frågor har vi också samarbetat över blockgränsen med Moderaterna. Då har det gällt försvar och säkerhet eller andra tunga och viktiga beslut för Sverige. I energipolitiken har vi strävat efter breda överenskommelser, för det är bra för Sverige.

Vi är ett samarbetsparti. Jag tror att ödmjukheten att i ett väldigt tufft ekonomiskt läge kunna samarbeta över blockgränserna i viktiga frågor hade varit något för den nuvarande regeringen att fundera på. Risken är ju att investeringarna annars inte hamnar i Sverige. De hamnar i andra länder när man backar klimatpolitiken, rycker undan grunden för energipolitiken

och inte ger långsiktiga förutsättningar för viktiga sektorer såsom bostadssektorn. Då drabbas tillväxten och jobben. Då blir det 40 000 fler arbetslösa, enligt regeringens egna prognoser.

(Applåder)

Anf. 31 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Fru talman! När Tidöpartierna tog över i samband med regeringsskiftet, den 18 oktober 2022, kostade en liter diesel 28 kronor och 12 öre. I dag kostar en liter diesel knappt 19 kronor. Det är nästan 10 kronor billigare, eller i alla fall lite mer än 9 kronor billigare.

Detta har såklart att göra med att vi har drivit igenom skattesänkningar på drivmedel, men det har också att göra med att vi kraftigt har minskat den så kallade reduktionsplikten. Den är nu 6 procent på diesel i stället för, som tidigare, drygt 30 procent. Det är ju bra i sig.

Det intressanta är dock att prisminskningen vid pump, som är en följd av den ändrade reduktionsplikten, också sänkte inflationen med 0,3 procentenheter i direkta effekter och med lika mycket i indirekta effekter. Transporter blev billigare, vilket kunde göra att varor i butik blev billigare och så vidare. Detta är enligt en bedömning från Nordea.

Tänk då om vi hade gått på oppositionens linje och höjt reduktionsplikten till 60 procent i stället för att sänka den till dagens nivå på 6 procent. Då hade vi inte bara varit tillbaka på 28 kronor för en liter diesel, utan då hade en liter diesel snarare kostat 38 kronor. Vilken effekt hade detta gett på inflationen? Inflationen gick nedåt när vi sänkte reduktionsplikten. Vilken effekt hade då en sådan höjning gett, utöver det faktum att inte en kotte hade haft råd att köra bil i det här landet?

Anf. 32 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Jag har en fråga om tillväxten och byggsektorn.

Inför valet var Oscar Sjöstedt och Sverigedemokraterna ganska tydliga med att de inte skulle försämrå sjukförsäkringen eller a-kassan. Detta var viktiga röda linjer för Sverigedemokraterna i samarbetet med regeringen.

Nu har vi en kollaps i byggsektorn på grund av höjda räntor och hög inflation, som gör det dyrare att bygga. I detta läge har regeringen och Sverigedemokraterna försämrat villkoren genom att dra tillbaka investeringsstödet. De har inte vidtagit några åtgärder för att få igång bostadsbyggandet.

Risken är nu väldigt stor att byggnadsarbetarna får betala priset för att ni inte har någon bostadspolitik. Dessutom ska a-kassan sänkas, och om man blir utsliten på jobbet ska man kastas ut från försäkringen. Var det detta ni lovade väljarna inför valet, Oscar Sjöstedt?

Anf. 33 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Till att börja med har vi inte försämrat a-kassan. Vi har stärkt a-kassan inte bara vid ett tillfälle utan vid två tillfällen. Taket kommer att ligga på 34 000 kronor i månaden. Vi har alltså stärkt a-kassan vid två tillfällen, vilket är något som Socialdemokraterna inte måktade med under åtta år vid makten.

Sjukförsäkringen har inte heller försämrats. Jag är fullt medveten om att det finns en utredning som, tror jag, är klar. Det finns inget förslag på riksdagens bord om att försäkra sjukförsäkringen. Var utredningen kommer att landa kan jag bara spekulera i – jag vet inte det i nuläget.

Sverigedemokraternas ingång i denna fråga är dock väldigt tydlig. Vårt folk i socialförsäkringsutskottet sitter i princip i detta nu och lusläser denna utredning, som har bäring på sjukförsäkringen. Jag vet inte exakt var detta kommer att landa eller vilka ingångar andra partier har i denna fråga.

Det bästa som kan hända byggsektorn är att inflationen faller tillbaka så att Riksbanken antligen kan börja sänka räntorna, för det är detta som är problemet från första början.

Anf. 34 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Det är jättebra om inflationen faller tillbaka och räntorna sjunker; alla vet ju att detta påverkar byggbranschen.

Faktum är att det är fel – vi höjde taket i a-kassan mycket mer än vad ni har gjort, och det var utan en kostnadskris som hade urholkat a-kassan. Det där hänger inte ihop.

Min poäng är att hela branschen nu har sagt att det inte räcker med att vänta på lägre inflation och förhoppningsvis lägre räntor, utan det krävs akuta insatser nu. Vi har föreslagit byggstimulanser och statliga krediter för att göra det billigare att bygga. Vi har också föreslagit att rotavdraget ska förändras så att man får ett större avdrag med 50 procent om man gör energieffektiviseringar. Detta skulle gynna byggnadsarbetarna och ge den enskilde en lägre elräkning, men det skulle också förbättra Sveriges elsystem.

Ni behöver inte ta våra förslag, men hade det inte varit respektfullt mot byggnadsarbetarna att göra någonting när de nu ser den värsta byggkrisen sedan 90-talet? I valrörelsen lät det inte som att det var detta som skulle bli resultatet när SD fick inflytande över den ekonomiska politiken.

Anf. 35 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Det Socialdemokraterna gjorde med a-kassan var ju tillfälligt. Det vi från Sverigedemokraterna gjorde med a-kassan när vi stärkte den och höjde taket är permanent. Detta är skillnaden, och det är såklart ganska relevant för den enskilde löntagaren.

Vi hörde nyss Mikael Damberg prata om investeringsstödet. Vi vet ju att det inte funkar; det är pengar rakt ned i byggherrarnas fickor. Löntagare gynnas inte av ett investeringsstöd. Byggherrarna kanske gynnas av det; det är pengar rakt ned i byggherrarnas fickor.

Rotavdraget har ju höjts. Vi har ju gjort det. Framför allt har vi separerat rotavdraget från rutavdraget, som riktar in sig på helt andra saker. Rotavdraget är separat från rutavdraget. Tidigare fanns det ett maxtak för både rot och rut, så om man hade gjort väldigt mycket rutavdrag kunde man inte göra något rotavdrag alls. Nu är de helt separerade och dessutom högre, så det är klart att vi har gjort saker.

Det kanske går att göra fler saker. Man har inte patent på bra politik; det kan vi vara överens om.

Anf. 36 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Fru talman! Även jag är upptagen av det som Sverigedemokraterna lovade gällande att sjukförsäkringen inte skulle försämras. Man skulle bevara de förbättringar från Vänsterpartiet som hade genomförts.

Sedan tillät man dock nya direktiv, som gick ut på att sjukförsäkringen skulle försämras, till en utredning. Man bytte utredare. Det handlar om en person som har arbetat för att grunda för stupstocken och de siffersatta målen. Dessa två saker skapade de två största utförsäkringsvågorna någonsin i Sverige.

Vi kan alla gissa vad som hände sedan, även om Oscar här inte hade full koll på det.

Nu föreslås att alla de förbättringar av det som tidigare ledde till tiotusentals utförsäkrade i princip ska tas bort. Kan Oscar Sjöstedt garantera mig och alla dem som är i behov av en stark sjukförsäkring att Sverigedemokraterna inte kommer att medverka med sina mandat för att försämrade sjukförsäkringen?

Anf. 37 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Jag tänker inte komma med några garantier eller löften över huvud taget. Jag kan i det här replikskiftet återigen understryka vad Sverigedemokraternas ingång i detta är. Sverigedemokraternas ingång är inte att försämrade sjukförsäkringen.

Det har ganska nyligen kommit en utredning, och vårt folk sitter och tittar på den utredningen. Jag vet inte exakt vad andra partier har för ingångar i den här frågan. Det är ingen som på det sättet har lyft det i någon förhandling. Det kanske händer att det blir på det sättet. Jag kan inte till hundra procent lova exakt hur framtiden kommer att se ut. Det går liksom inte eller är i varje fall inte ansvarsfullt att göra.

Jag kan lugna Ida Gabrielsson med att Sverigedemokraternas ingång är att inte försämrade sjukförsäkringen. Med det sagt kan det finnas kloka förslag ändå, utan att jag själv är detaljinsatt i just den utredning som det refereras till. Jag är inte heller helt tillfreds med exakt hur alla detaljer fungerar i dag. Det kanske finns förbättringspotential. Det låter jag vara osagt.

Sverigedemokraternas ingång är klar. Men jag tänker inte göra hundra procentiga profetior om framtiden. Det är inte ansvarsfullt.

Anf. 38 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Fru talman! Men det är ansvarsfullt att göra hundra procentiga profetior innan valet. Efter valet är man mer eftertänksam. Jag tror att väljarna skulle föredra om man gjorde tvärtom.

Det är tur för Oscar Sjöstedt att jag är hemskt mycket insatt i utredningen. Kompanjonen till Oscar Sjöstedt har också varit på mötena, så det borde gå snabbt att läsa igenom. Allt som föreslås är att sätta tillbaka alla de regler som gjorde att alla utförsäkrades.

Sverigedemokraterna har stått och klagat på vad Miljöpartiet och Socialdemokraterna under regeringstiden gjorde med de siffersatta målen. Sverigedemokraterna skrev i alla sina motioner att man måste ändra på alla de reglerna. Sedan genomfördes det när Vänsterpartiet ställde kraven.

Nu är man i en situation där man har tillåtit sina samarbetspartier att bana vägen för att återgå till den här situationen. Är det vad Oscar Sjöstedt nu kommer att säga till alla dem som behöver en stark sjukförsäkring, att det bara var snack innan valet?

Anf. 39 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Det hedrar Ida Gabrielsson att hon är detaljinsatt i utredningen. Jag kan inte påstå att jag är detsamma.

Jag tänker inte dra för stora växlar på att det har landat en utredning. Det landar utredningar om inte dagligen så i princip varje vecka. Det finns inga förslag på riksdagens bord. Sverigedemokraterna har inte lagt fram något förslag, och något av våra samarbetspartier har inte lagt fram några skarpa förslag.

Det har lagts fram förslag från en utredning. Då sätter man sig och tittar på den utredningen och ser vad utredningen säger. Det är inte mer dramatiskt än så. Det är där vi är. Det finns inga förslag på riksdagens bord. Jag känner mig inte stressad eller oroad på något sätt. Kommer det dåliga förslag får vi se till att skjuta dem i sank, och kommer det bra förslag kan vi medverka till dem. Det återstår att se.

Anf. 40 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Det händer varenda gång som vi har debatt här i kammaren om den ekonomiska politiken att Oscar Sjöstedt tror att ingen tittar på det här programmet i norra Sverige. Han ska gå till frontalattack mot alla satsningar som görs där uppe i grön industri.

Förra gången var det om H2 Green Steel och det fossilfria stålet. I dag handlar det om Northvolt Etts fabrik i Skellefteå. Nu har Oscar Sjöstedt läst en artikel i Dagens Industri. Nu vet han hur allting förhåller sig.

Det har satsats hundratals miljarder i Northvolt. Det är Volvo som bygger en stor batterifabrik och sätter hela sin framtid på Northvolt i Göteborg. De vet inte vad de sysslar med, för jag har läst en artikel. Allt det här är bara trams där uppe i Norrland.

Ska jag tolka inlägget som att finansminister Elisabeth Svantesson trots allt håller SD:s tassar borta från våra stora gröna industrisatsningar i norra Sverige och i övriga landet?

Anf. 41 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Anledningen till att jag refererade till artikeln var att alla ska kunna gå tillbaka till källan. Om jag står här och säger att det är 88 miljarder och inte har någon källhänvisning kan det framstå som lite oseriöst. Det var därför som jag väldigt tydligt hänvisade till en artikel, och i det här fallet i tidningen Dagens Industri.

De påstår i den granskning som de har gjort att av det kapital som har gått in specifikt i bolaget Northvolt, som jag nämnde, är 88 miljarder offentliga medel. Om Volvo har gått in med pengar räknas det inte in i det. Volvo är inte offentligt. Det är givetvis privat. Det ligger utanför de 88 miljarderna.

Hela poängen är att 88 miljarder av offentliga medel har gått in i ett privat företag. Det var min poäng, och det är vad som oroar mig. Det förvånar mig lika mycket som när vi hade det här replikskiftet senast att Cen-

Prot. 2023/24:98
15 april

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

terpartiet är så entusiastiskt över att det offentliga, inte det privata, ska gå in och finansiera företag. Jag är väldigt skeptisk.

Anf. 42 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Jag tolkar svaret som att Elisabeth Svantesson ser till att SD:s tassar är borta från de stora gröna industriprojekten så att man nu inte förstör allt detta.

Det står också i artikeln att det är en Timbrorapport som Oscar Sjöstedt i princip citerar. Det hade varit kul om han hade citerat alla Timbrorapporter om att man inte ska höja skatten på ungas arbete. Men just den här rapporten är man väldigt mån om att citera. Den angriper rakt av de stora industriprojekten i olika delar av landet, och inte minst i norra Sverige.

När Sverige håller på att vinna det globala racet om batterifabriker och fossilfritt stål kan jag inte förstå att SD ska störta in och lägga ett stort, fint krokben där så att Kanada, USA, Tyskland och alla andra får dominera den här industrin. Jag kan inte förstå det.

Jag kan inte tolka svaret som annat än att finansministern kommer att hålla er borta. Annars kommer ni inte att ha några röster kvar i norra Sverige i nästa val.

Anf. 43 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Jag vet inte om jag egentligen uppfattade någon fråga där.

Jag och Sverigedemokraterna driver givetvis precis de frågor vi vill driva i varje enskild budgetförhandling. Det här är någonting som jag har tagit upp med de andra Tidöpartierna. Jag har uttryckt mitt partis stora skepsis till den stora inblandningen av offentligt kapital.

Det sägs att vi håller på att vinna. Jag vet inte ens vad det är för någonting vi ska vinna. Att vinna är att sätta sprätt på offentliga pengar. Att vinna är att sätta sprätt på skattepengar. Det kanske vi vinner. Det är en ganska dålig kamp att vinna.

Det är precis som jag sa tidigare i mitt anförande i talarstolen. Jag tycker inte att det är skattebetalarnas uppgift att finansiera företag. Det är företagens uppgift att ha en produkt, att utveckla en produkt och att sälja den produkten med lönsamhet. Det är min syn på marknadsekonomi.

Jag hade inte blivit förvånad om jag haft det här replikskiftet med Ida, Mikael eller Janine. Men att jag har det med en företrädare för vad som påstås vara något slags marknadsekoniskt inriktat parti förvånar mig.

Anf. 44 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Jag har noterat att Oscar Sjöstedt är väldigt insatt i vad dieselpriserna är och ger uttryck för det. Jag vet inte om han är lika insatt i vad priset för att köra elbil är per mil. Jag kan tala om att det enligt uträkning förra sommaren är cirka 3,70 kronor milen.

Det jag skulle vilja tala med Oscar Sjöstedt om är varför Sverigedemokraterna vill att landsbygden ska pressas in i ett fortsatt dieselberoende och utsättas just för de kostnadschocker som orsakas av krig och konflikter runt om i världen. Miljöpartiet har en ekonomisk politik som gör det enklare att ställa om från en fossilbil till en elbil, så det går. Men allt Sverigedemokraterna talar om är priset vid pump.

Det jag vill fråga Oscar Sjöstedt om är: Varför vill man fortsatt ge Putin den makten över Sveriges och svenska hushålls ekonomi i stället för att se till att vi kan köra på ren, billig, förnybar el?

Prot. 2023/24:98
15 april

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

Anf. 45 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Det lät ju jättebilligt. När jag kör min gamla Volvo kostar det betydligt mer än 3 kronor milen. Men köp en elbil då! Det är inte så att jag försöker att förbjuda någon att göra det. Det är väl upp till var och en.

Däremot får man inte en subvention av de andra skattebetalarna om man köper en bil. Det får inte jag heller om jag köper den bil jag vill ha. Det är väl upp till var och en. Köp vilken bil du vill! Jag lägger mig inte i det. Bara för att jag är politiker har jag inte åsikter om allting på det sättet. Det är upp till var och en. Jag har ingen åsikt.

Min granne har en elbil – fine! Jag har det inte. Jag har en gammal Volvo – törstig som bara den, dricker bensin så att det inte är klokt. Men detta är upp till var och en. Jag har ingen åsikt om det. Jag förhindrar inte och förstör inte. Man får köpa precis vilken bil man vill, och så får man betala vad den bilen kostar. Om det kostar 3 kronor milen – jamen herregud, då är det väl bara att köpa jättemycket elbilar. Jag lägger inga hinder för det.

Anf. 46 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Jag blir lite förvirrad av Oscar Sjöstedts svar. Jag förutsätter att han precis som jag är i politiken för att förändra därför att samhället behöver utvecklas till någonting bättre än det vi ser i dag. Detta svar indikerar dock att man lägger sig helt platt.

Jag frågade varför man ville att Putin fortsatt skulle ha stor makt över svensk ekonomi och svenska hushålls ekonomi. Det svarade Oscar Sjöstedt inte på över huvud taget. Men det är ju den makten vi politiker har makt att förändra. Vi kan göra en omställning som gör att vi kommer bort från klimatförändringarna och som samtidigt bygger Sverige och svensk ekonomi starkare.

Varför vill inte Sverigedemokraterna det? Varför vill man att människor på landsbygden ska vara kvar i ett fossilberoende som de har svårt att ta sig ur själva?

Anf. 47 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Det är i och för sig en helt riktig observation. Jag har inte engagerat mig i politiken för att jag har någon stark åsikt om vilken typ av bil andra människor kör. Jag har engagerat mig i politiken för att jag har sett allvarliga problem i samhället som vi nu håller på och tacklar tillsammans. Vilken typ av bil andra människor kör är nog mitt absolut sista bekymmer.

Nu köper vi i och för sig vår olja från normännen, men det är en annan femma. Detta är ett globalt system som är mer komplext än vad Janine Alm Ericson försöker göra gällande. Det bästa vore såklart om vi inte köpte någon olja av Ryssland över huvud taget, men det skulle inte förändra för Putin. Då säljer han den någon annanstans, och så köper vi den oljan därifrån i stället. Det är inte så att han blir fattigare av det skälet. Det är mer komplext, och det vet Janine Alm Ericson om.

Men i övrigt är observationen korrekt. Jag har inte engagerat mig politiskt för att jag har någon stark åsikt om vilken bil andra människor kör. Jag är väldigt ointresserad av den frågan.

Anf. 48 IDA GABRIELSSON (V):

Fru talman! Vad hade det funnits för alternativa möjligheter att agera för en regering som hade velat ta ansvar för sina medborgares trygghet i krisen? Hade man inget annat val än att gaslighta väljarna?

Nästan en tredjedel av arbetarna i Sverige saknar i dag kontantmarginal. I en utbudsdriven inflation, som den nuvarande ekonomiska krisen tidigare präglades av, är åtstramande åtgärder för hushållen knappt verkningfulla. Det är övervinsterna i bankerna, matjättarnas prissättningsbeteende och elbolagens höga priser som driver inflationen. Trots det har regeringen låtit hushållen stå för notan.

Swedbanks vd Jens Henriksson menar att när vi tjänar pengar kan vi använda dem till att finnas där för våra kunder. Men det är ju kundernas pengar man tagit.

Finansmarknadsministern tipsar återigen om att byta bank. Men det kunderna kan välja är i så fall bara vilken bank man vill bli ränad av.

Fru talman! Vänsterpartiet föreslog att SBAB:s avkastningskrav skulle sänkas så att boräntorna kunde sänkas genom en sundare konkurrens, att matjättarna skulle åläggas ett ansvar och att Sverigepriser på el skulle införas. Finansministern försökte i vårt replikskifte i bästa gaslightanda få det att låta som att detta var någonting udda eller extremt, men flera av dessa åtgärder är sådant man har gjort runt om i hela Europa.

Om det nu mot förmodan sitter någon där ute och tänker att det kanske är mig det är fel på – kanske skulle jag ha satt på mig ullstrumpor för att sänka elkostnaderna, bytt bank eller gått till en annan butik för att köpa mjölk – vill jag vara tydlig: Det är inte dig utan dem som styr landet som det är fel på.

Anf. 49 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Ledamoten pratade i båda anförandena om gaslighting, alternativ verklighet och att årets budget och vårbudget är en historisk nedskärning på offentlig sektor. Jag blev förvirrad och undrade om det var jag som fattat fel. Jag var faktiskt tvungen att kolla: Vem är det egentligen som gaslightar i talarstolen?

Att årets budget och vårbudget skulle vara en historisk nedskärning på offentlig sektor är inte riktigt sant. Under pandemin var det visserligen betydligt större stöd, vilket var helt befogat och nödvändigt. Men stödet som ges nu är inte en historisk nedskärning.

Om vi nu ska ha en uppriktig debatt undrar jag dels varför ledamoten säger saker som bara förvirrar svenska folket, dels vad hon själv vill göra.

Anf. 50 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Fru talman! Vänsterpartiet har lagt 15 miljarder. Det är det som behövs för att hålla er regeringskonstellations statsministers löfte att ingen ska behöva gå i vården utan att man ska behålla bemanningen. Vi ser i vårt budgetförslag till att åtminstone någon håller det löftet.

Sedan blir det automatiska nedskärningar i välfärden. Självklart har det skett också tidigare. Det är därför Vänsterpartiet nu föreslår ett inkomstgolv så att väljarna ska veta vad det nästa år kostar att ha en förskola eller att ha ett statsbidrag till sjukvården. Det ska vara tydligt när man bestämmer sig för att skära ned, som man har gjort under den här tiden. Regionerna behövde 24 miljarder för att patientsäkerheten skulle kunna garanteras, och man har inte lagt i närheten av det.

Det är bra om väljarna får reda på det. Man får göra annorlunda, men man får stå för det. Man får inte stå på en presskonferens och säga att man gör en historisk satsning, samtidigt som det sker enorma nedskärningar.

Anf. 51 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Då kanske det var bra att jag ställde frågan så att ledamoten fick förklara vad hon menade med en historisk nedskärning.

Om Vänsterpartiet skulle styra Sverige och vilja lägga de här pengarna, hur ser det Sverige ut? I Vänsterpartiets budget i höstas redovisade ni stora skattehöjningar på nästan alla löntagare, viktiga samhällsbärare med helt vanliga jobb. Vidare var ni tillväxtfientliga då ni ville ta bort växa-stödet, FoU-avdraget och expertskatten.

Hur ska alltså alla dessa bidragsökningar och offentliga utgifter finansieras i Vänsterpartiets Sverige?

Anf. 52 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Fru talman! Tillväxt är någonting som högerpartierna ofta lyfter fram att man är bra på. Inget kunde vara mer fel. Tillväxt är inte främst de stöd som ledamoten här lyfter fram. Det handlar om investeringar. Det handlar om att vi har en helt eftersatt infrastruktur. Malmбанan funkar inte. Godset tar sig inte fram. Vi har en byggkrasch, och inget statligt ansvar tas för att sätta igång bostadsbyggandet. Vi har inte Sverigepriser på el. Företag och stora industrier som behöver ställa om får betala dyra pengar för att kunna göra det.

Ska man få igång tillväxten behöver man investera i sysselsättning och infrastruktursatsningar, som är grundläggande för att också de stora investeringarna från företagssidan ska göras. Det är det som Vänsterpartiet driver på för.

Anf. 53 MARTIN ÅDAHL (C):

Fru talman! Först har jag bara en liten sakupplysning till Oscar Sjöstedt och Sverigedemokraterna: Om man tankar sin bil med fossilt bränsle bidrar man till någonting som kallas växthuseffekten och som får stora konsekvenser för hela världssamfundet.

Därefter tänkte jag i mitt inlägg påminna finansministern och regeringen om ett ord som många har glömt efter valet: landsbygden.

En liten uppdatering: Många lärare sägs nu upp i många små kommuner. Många små vårdcentraler riskerar att få stänga på grund av vårdkrisen. Självförsörjningen av livsmedel i Sverige fortsätter att minska. Många skogsägare får just nu avverkningsförbud på sin skog, i praktiken en konfiskation utan ersättning, på grund av en artinventering som ni inte lyckats stoppa och den urspårning som har varit. Ingenting av det finns med i budgeten.

Allvarligast är det ändå när det gäller infrastrukturen i vårt land. Årtionden av eftersatt underhåll och otillräckliga investeringar har kommit i kapp Sverige. Både industrin och passagerarna protesterar när växlarna fallerar och när spåren krackelerar. Vi har billig bensin, men vägarna går inte att köra på. Det är hundratusentals potthål – enligt en uppskattning 1 miljon potthål – på våra mindre vägar. 150 miljarder uppskattas behövas av investeringar i påbörjade projekt som inte fullbordats uppgå till, enligt de senaste beräkningarna.

Hur ska Sverige kunna fungera om inte infrastrukturen gör det? Vi vill direkt se till att de här växlarna och de omedelbara problemen med potthål börjar åtgärdas. Vi har sagt att när statsskulden minskar måste vi ta oss an underhållsskulden i hela vårt land, så att vi får järnvägar och vägar värdiga ett modernt land. Det ska vara ett lyft för hela vårt avlång land.

Anf. 54 HANS EKLIND (KD):

Fru talman! Faktum är att var tionde person som lever på det här jordklotet lever i extrem fattigdom. Det är sorgligt på alla sätt, men Världsbanken har konstaterat att fattigdomen som sådan har minskat sedan 1980-talet. Anledningen är ekonomisk tillväxt. Andelen fattiga har därför minskat från över 40 procent till under 10 procent. Räknat i antal har antalet fattiga minskat med över 1 miljard människor. Med detta vill jag ha sagt att inte ett enda land har lyfts ur fattigdom genom enbart bistånd.

I min tidigare roll som församlingsherde i Svenska kyrkan var en av mina absolut mest angelägna uppgifter den diakonala insats som vi gjorde i det tysta med att undsätta ensamma och att stötta utsatta hushåll. Diakonin syftade hela tiden till att inte behövas i slutänden. Därför tycker jag att regeringens linje, att försöka ta till vara synergier mellan utvecklingsarbete och handelspolitik, är viktig. För att ta sig ur fattigdom är ekonomisk utveckling och handel avgörande.

Bistånd är dock ibland helt avgörande i den svåra och vidriga situation som många människor trots allt tvingas leva i. I den här vårandringsbudgeten återförs nu cirka 1,5 miljarder kronor till biståndet. Det är ett bistånd som jobbar enligt agendan frihet, egenmakt och hållbar tillväxt. Det är ett bistånd där stödet i större utsträckning ska kanaliseras via civilsamhället, som har bäst kontakt med lokala gräsrotsorganisationer. Det är dessa som bidrar till verklig förändring på marken där de allra fattigaste och mest utsatta lever.

(Applåder)

Anf. 55 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Det är väldigt välkommet att regeringen lägger tillbaka pengar som från början var ämnade till biståndet.

Men att Hans Eklind under rådande situation, när Sida har sagt upp alla avtal med civilsamhällesorganisationerna, kan säga att det är en styrka i den biståndspolitik som regeringen för övergår mitt förstånd. Det får han gärna nämna, eftersom det verkar vara precis tvärtom.

Jag vill också passa på att ställa en fråga. Kristdemokraterna gick till val på att fixa köerna till vården och att utöka vårdplatserna. Detta var Ebba Busch mycket tydlig med. Men det vi nu ser i svensk sjukvård är också det helt omvända. Regeringen vet vad sjukvården behöver men

håller tillbaka. Man sänker skatten för höginkomsttagare medan regionerna går på knäna.

Därför vill jag fråga hur Hans Eklind vill förklara den prioriteringen för de väljare som lade sina röster på Kristdemokraterna, just för att de skulle hålla sina vårdlöften.

Anf. 56 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Tack för frågorna, Janine Alm Ericson!

Kristdemokraterna är också fundersamma över att Sida redan nu drar i väg och konstaterar drastiska följder när man faktiskt inte hade det uppdraget. Det här är en trestegshistoria. Man ska nu se över de strategiska partnerorganisationerna, som de kallas, och Sida ska komma tillbaka med ett underlag. Vi har inte alls sagt sista ordet i frågan. Vi tror fortfarande att SPO, som de kallas med en förkortning, har en viktig roll. Jag sitter som ledamot i Lepramissionens styrelse, och jag vet att det annars skulle innebära jättestora svårigheter för oss att fortsätta vår verksamhet.

Jag ska svara på vårdfrågan i nästa replik.

Vi måste dock konstatera att 14 procent av civilsamhällets bistånd försvann våren 2022, eftersom man avräknade mot migrationen. Nu har vi kristdemokrater sett till att det finns ett tak på 8 procent.

Anf. 57 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Det taket har jag sagt att jag tycker är mycket bra. Våren 2022 satt vi inte i regeringen, och vi kritiserade mycket det sätt på vilket man använde pengarna till biståndet för att i stället täcka upp för migrationen. Det är inte miljöpartistisk politik.

Det är bra att Hans Eklind kommer att återkomma när det gäller vården.

Men jag har en fråga till. Jag är glad att han tog upp den diakonala gärningen och syftet med den. Vi vet nämligen att många barnfamiljer har det svårt ekonomiskt. Kristdemokraterna har drivit frågan om att införa ett fritidskort, för att ge fler barn chans att delta i fritidsaktiviteter. Men det verkar nu har skjutits fram till nästa år.

Vi vet ju att insatser för att stärka barns meningsfulla fritid behövs här och nu. Vad händer med fritidskortspengarna, och vad görs för att ge barn i familjer med ekonomiska svårigheter bättre chans att kunna delta?

Anf. 58 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! När det gäller biståndet måste vi komma ihåg att Sverige ger 56 miljarder kronor. Luxemburg ger mest. Sverige ligger tvåa i världen. Jag tycker att vi ska ha kvar det perspektivet när vi pratar om biståndet.

När det gäller vårdköerna vidtar regeringen nu många olika typer av åtgärder just för att vi ska försöka göra det vi gjorde sist. Senaste gången en kristdemokrat var socialminister halverade vi vårdköerna.

Jag tror att det kommer att bli svårt att nå samma resultat den här gången. Men när vi släppte makten under åtta år till andra partier dubbladades vårdköerna. Jag tror alltså att vi har goda chanser att göra något mycket bättre än den förra regeringen förmådde.

Till sist ska jag säga något om fritidskortet. Beslutet gäller. Det ska fram, och det ska sjösättas så fort som möjligt. Det har varit lite mer komplicerat än man trodde. Men fritidskortet kommer alldeles snart att bli verklighet.
(Applåder)

Anf. 59 JANINE ALM ERICSON (MP):

Fru talman! Det är mycket som inte fungerar i Sverige i dag. Unga människor som skulle ha hela livet framför sig dör i gängskjutningar, och kvinnor mördas av män de en gång älskat. Skolföretagens vinster går före barnens utbildning, och regeringen prioriterar skattesänkningar för höginkomsttagare framför en vård till alla. Klimatförändringarna skenar samtidigt som regeringen med berått mod ökar utsläppen och snabbar på förlusten av den biologiska mångfalden. Samtidigt rasar krig i världen, och demokratin är på alltför många ställen på tillbakagång.

Det här är inte den verklighet vi vill se, men det är den verklighet som den här kammaren har att hantera. Och det klarar den här regeringen inte av.

Men Sverige kan välja en annan väg. Jag och Miljöpartiet vet att ett annat samhälle är möjligt och att den ekonomiska politiken är det viktigaste verktyget för att skapa en förändring i grunden. Vi kan få bort utsläppen och binda tillbaka koldioxiden i träden och i markerna. Vi kan rädda den biologiska mångfalden och ställa om Sveriges transporter. Vi kan investera i järnvägen och snabba på elektrifieringen.

Vi kan bygga ett Sverige utan motsättningarna mellan stad och land, där vi satsar på skolan och socialtjänsten och där vi rustar upp bostadsområden. Det är ett samhälle där de som har mest också bidrar mer, där inga barn tvingas växa upp i fattigdom och utanförskap och där inga patienter behöver dö i vårdköer. Men ska vi nå dit behöver vi investera i det som är vårt gemensamma och möta misstro och rädsla med hopp och framtidstro. Det går, och det måste vi göra nu. Men det gör tyvärr inte den här regeringen, och därför lämnar de oss att famla i framtidens mörker.
(Applåder)

Anf. 60 CECILIA RÖNN (L):

Fru talman! Varför tjatar alltid Liberalerna om skolan? Jo, för att det inte finns något viktigare än skolan och friheten och egenmakten som kunskap och bildning ger. Om man klarar skolan är det ett vaccin mot utanförskap och ohälsa som är helt ovärderligt. Dörrar öppnas om man är kapabel att jobba med det man vill eller starta företag.

Satsningar på skolan ger framtida skatteintäkter och gör att stora kostnader undviks. Men det är inget mot hur det förverkligar livschanser, förebygger tragedier och skapar en helt avgörande känsla av samhörighet och av att man är viktig i samhället. Därför måste vi från statens sida tillsammans med alla kommunala huvudmän säkra att vi har tillräckligt med resurser även i tillfälligt tuffa tider.

De pengar vi nu avsätter till skolan i vårbudgeten är inte villkorade eller öronmärkta. Det är meningen att varje kommun ska använda dem på bästa sätt till skolan, för att kanske inte behöva göra kortsiktiga neddragningar på grund av kostnader som har ökat på grund av inflationen eller

för att köpa in böcker för att utveckla undervisningen. De vet bäst vad deras elever behöver just nu.

Lärandet är livslångt. Därför satsar vi nu ytterligare pengar i vårbudgeten, som en fortsättning på de stora satsningarna i 2024 års budget, på att ytterligare stärka yrkesvux med motsvarande 2 000 helårsplatser. Sverige står ju med en stor kompetensbrist som måste hanteras för att få fart på tillväxten igen. Vår satsning, tillsammans med en extra satsning som innebär 15 000 sommarjobb i de kommuner som har hög arbetslöshet, gör att vi sänker trösklarna för att personer ska få in en fot på arbetsmarknaden och få ett första jobb. Det är bra satsningar för individen och bra satsningar för Sverige.

(Applåder)

Anf. 61 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Det var ett fint anförande ledamoten höll, men det hörde tydligen till någon annan budget än den som just har lagts fram i Sveriges riksdag. Massuppsägningarna av lärare och kuratorer kommer nämligen att fortsätta i Sverige.

När jag möter dem som jobbar med gängkriminaliteten i Skärholmen är det första de säger att uppsägningarna i skolan måste stoppas och att man måste satsa fullt ut på skolan. Sveriges Lärares ordförande säger att man inte på långt när får de pengar som behövs och att det är jättetråkigt eftersom det kommer att drabba så många.

Hur kan ni försvara att ni har lagt 670 miljoner på billigare plastpåsar och 970 miljoner på billigare snus när det enda ni från Liberalernas sida klarar av i skolkrisen är att lägga 500 miljoner kronor på att rädda kvar lärare, kuratorer och annan personal på Sveriges skolor?

Anf. 62 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Tack, ledamoten, för frågan! Precis som jag sa tidigare är jag väldigt glad över att Centerpartiet inser vikten av bra satsningar på skolan. Det här är en vårbudget där vi satsar ytterligare 500 miljoner på skolan. Det blir totalt 1,7 miljarder. Utöver det har vi satsat 10 miljarder i generella statsbidrag på kommuner och regioner, varav 7 miljarder går till kommunerna. En stor del av kommunernas verksamhet är skolor. Jag tänker alltså att detta innebär flera viktiga tillskott till just skolan.

Samtidigt ser det ju väldigt olika ut i olika kommuner. Vissa drabbas jättehårt av kostnadskrisen och har stora problem med skolan, andra har det inte. Det är också därför det är så viktigt att kommuner med sin beskattningsrätt gör prioriteringar för att kunna satsa det som behövs på skolan.

Förutom att vi ger pengar till skolan gör vi också stora reformer nu som kommer att minska regelbördan och göra det bättre för lärarna och bland annat stärka deras arbetsmiljö. Det är alltså både pengar och viktiga struktureller reformer för att varenda unge ska klara skolan.

Anf. 63 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Ja, men det här är alltså en kostnadskris i kommunerna och i skolan som har uppstått på grund av inflationschocken. Man kan välja att möta den och undvika att skolan försvagas drastiskt så att inte lärare och

Prot. 2023/24:98
15 april

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

kuratorer sägs upp i tusental just nu när det är problem med ungdomsgenerationen på många olika plan – eller välja att inte göra det, alltså förhandla bort det. Jag förstår inte hur ni har kunnat förhandla bort dessa skolbarns och ungdomars framtid och en skola som förmår möta problemen till förmån för allt det andra.

Jag vill också passa på att fråga, eftersom ledamoten tog upp det i sitt anförande, om ni nu när det är massarbetslöshet bland ungdomar ångrar att ni chockhöjde skatten på att anställa unga. Ni i Liberalerna hade ju lovat att sänka arbetsgivaravgifterna – inte höja dem.

Anf. 64 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Ledamoten har helt rätt i att det är en kostnadskris till följd av hög inflation. Därför har vi tillsammans med andra aktörer i samhället gjort allt vi kan för att trycka tillbaka den. Den gör offentlig sektor fattigare.

Under tiden det varit hög inflation har vi gjort de satsningar som jag beskrev på skolan. Det är viktiga satsningar som staten bidrar med; jag hoppas att kommunerna också gör det de kan för att prioritera skolan. Den är ju kärnan i välfärden.

När det gäller satsningar på ungdomar är jag jätteglad över att vi nu satsar på fler sommarjobb i kommuner med hög arbetslöshet. Men det allra viktigaste vi också behöver komma ihåg är ju att företagen står inför en stor kompetenskris. Det finns lediga arbeten men inte folk som kan ta dem. Vi har gjort stora satsningar på yrkesvux och livslångt lärande för att faktiskt få igång tillväxten igen. Det tänker jag även är bra, liberal marknads-ekonomisk politik.

Anf. 65 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Liberalerna gick till val på en förhållandevis ambitiös klimatpolitik om man jämför med kamraterna i Sverigedemokraterna, Moderaterna och Kristdemokraterna. Sedan valet innehar man också klimatministerposten. Det hade ju kunnat vara en möjlighet att visa på kompetens och ledarskap i klimatfrågan, men tyvärr har det blivit alldeles tvärtom.

I Dagens Nyheter häromveckan skrev svensk nationalekonomis nestor Lars Calmfors, som är öppen med att hans åsikter överlappat med Liberalernas, att just den förda klimatpolitiken är det starkaste skälet mot en liberal röst i EU-valet. Den skulle nämligen kunna uppfattas som ett stöd för hur Liberalerna agerar på hemmaplan.

Vi vet att världen, Sverige, Sveriges befolkning och Liberalerna själva skulle tjäna på en bättre klimatpolitik. När kommer Liberalerna att ta strid för en sådan? När kommer det en plan som säkrar omställningen på riktigt?

Anf. 66 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Tack, ledamoten Janine Alm Ericson, för frågorna! Vi har nu för första gången samlat alla riksdagens partier bakom de långsiktiga klimatmålen i Sveriges riksdag. Det lägger grunden för att vi ska kunna komma hela vägen till noll.

Vi startade den här regeringsperioden med att vara ordförande i EU, och där gjorde vi mycket för att få igenom klimatpolitik som är mer än bara Sveriges klimatpolitik med Fit for 55. Jag är väldigt stolt över det vi gjorde där och över att vi kommer att fortsätta jobba i den riktningen. Karin Karlsbro, vår fantastiska EU-parlamentariker, har jobbat hårt för både klimat och miljö under alla de fem år som varit.

Vi lägger grunden för att kunna eliminera utsläppen på riktigt. Jag hörde Janine Alm Ericson säga i sitt anförande att vi måste bryta gasberoendet av Putin. Det håller jag verkligen med om. Därför är elektrifieringen så viktig, och därför måste vi också ha en seriös plan för att hantera den på kort och lång sikt, vilket vi nu har.

Anf. 67 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Tyvärr är det som ledamoten nu säger inte med sanningen överensstämmande. Regeringen har ju i EU-samarbetet systematiskt hela tiden undergrävt både klimat- och naturarbetet. Det kommer inte att leda till några sänkta utsläpp. Tyvärr kan vi också konstatera att både Klimatpolitiska rådet och Naturvårdsverket har sagt att vi inte kommer att nå målen. Det är ingenting annat än en skam.

Jag hade ett replikskifte med finansministern om elektrifieringen. Det är ju vindkraft och solkraft som är det billiga och det som kommer fram snabbt. Regeringen fortsätter dock att prata om kärnkraften. Jag vet att den är en liberal hjärtefråga, men den kommer inte att leverera de utsläppsminskningar som behövs här och nu. Hushållen, Sverige och världen lämnas helt utan svar på framtidens största fråga. Jag frågar igen: När kommer Liberalerna att ta sitt klimatansvar på allvar och leverera reformer som ger resultat?

Anf. 68 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Jag kan svara ledamoten tydligt. Vi tar vårt klimatansvar varje dag och kommer att fortsätta göra det hela den här mandatperioden och förhoppningsvis längre.

Janine Alm Ericson kan raljera hur mycket hon vill om vår kärnkraftspolitik. Faktum är att den politik som gjorde att styrmedlen ändrades, så att man lade ned fungerande kärnkraft innan man hade ett sätt att i stället generera fossilfri el, var väldigt oansvarig. Det var därför vi inte var med i energiöverenskommelsen.

Vi har beviljat havsbaserad vindkraft. Vi har stöd för solkraft. Vi ser hur flexibilitetsmarknaden växer fram. Det är jätteviktiga initiativ på kort sikt. Men på lång sikt behöver vi ha stabil planerbar energi, som ges av vindkraft, vattenkraft och kärnkraft. Dessutom gör vi nu satsningar på en skrotningspremie, en klimatpremie för lätta lastbilar, en förstärkt klimatpremie för tunga fordon och stöd för laddinfrastruktur. Påstår man att vi inte har några förslag klingar det alltså tomt.

Debatten med anledning av vårpropositionens avlämnande var härmed avslutad.

Propositionen bordlades.

§ 2 Meddelande om frågestund

Tredje vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 18 april kl. 14.00*.

§ 3 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2023/24:42 för torsdagen den 11 april i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från finansutskottet.

§ 4 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2023/24:669

Till riksdagen

Interpellation 2023/24:669 Anställningsrutiner på länsstyrelserna av Peder Björk (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 23 april 2024.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 12 april 2024

Finansdepartementet

Erik Slottner (KD)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motioner

2023/24:2847 och 2857 till socialförsäkringsutskottet

2023/24:2861–2864 till civilutskottet

2023/24:2849 till justitieutskottet

2023/24:2851, 2856 och 2858 till miljö- och jordbruksutskottet

§ 6 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2023/24:99 Vårändringsbudget för 2024

Skrivelser

2023/24:98 Redovisning av skatteutgifter 2024

2023/24:101 Årsredovisning för staten 2023

Motioner
med anledning av skr. 2023/24:82 Riksrevisionens rapport om kontrollen
av subventionerade anställningar
2023/24:2840 av Ciczie Weidby m.fl. (V)
2023/24:2842 av Teresa Carvalho m.fl. (S)
2023/24:2843 av Magnus Persson m.fl. (SD)

Prot. 2023/24:98
15 april

§ 7 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 12 april

2023/24:692 Offentlighetsprincipen i fristående skolor

av Åsa Westlund (S)

till statsrådet Lotta Edholm (L)

2023/24:693 Offentlighetsprincipen i svensk skola

av Anders Ådahl (C)

till statsrådet Lotta Edholm (L)

2023/24:694 Nationella ämnesprov på introduktionsprogrammet

av Linus Sköld (S)

till statsrådet Lotta Edholm (L)

2023/24:695 Erkännande av svenskfientlighet

av Tobias Andersson (SD)

till statsrådet Paulina Brandberg (L)

2023/24:696 Civilförsvarets ledning

av Peter Hultqvist (S)

till statsrådet Carl-Oskar Bohlin (M)

2023/24:697 Konsekvenser vid nedsläckning av mobilnät med 2G- och 3G-teknik

av Adrian Magnusson (S)

till statsrådet Erik Slottnér (KD)

2023/24:698 Offentlighetsprincipen i fristående skolor

av Camilla Hansén (MP)

till statsrådet Lotta Edholm (L)

§ 8 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 12 april

2023/24:799 Kemikalieskatten på elektronik

av Tobias Andersson (SD)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2023/24:800 Höjd egeninsats vid insamling till internationellt bistånd

av Azadeh Rojhan (S)

till statsrådet Johan Forssell (M)

2023/24:801 Avmaskning av hund

av *Lars Mejern Larsson* (S)
till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2023/24:802 Styrning av statliga bolag

av *Marianne Fundahn* (S)
till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2023/24:803 Driftsstödet till icke-statliga flygplatser

av *Angelica Lundberg* (SD)
till statsrådet Andreas Carlson (KD)

**2023/24:804 Regeringens agerande på WHO:s COP 10-möte och
framtiden för det vita snuset**

av *Beatrice Timgren* (SD)
till socialminister Jakob Forssmed (KD)

§ 9 Anmälan om skriftligt svar på fråga

Skriftligt svar på följande fråga hade kommit in:

den 12 april

2023/24:774 Situationen för hbtqi-personer i Georgien

av *Andreas Lennkvist Manriquez* (V)
till utrikesminister Tobias Billström (M)

§ 10 Kammaren åtskildes kl. 15.32.

Sammanträdet leddes
av andre vice talmannen från dess början till och med § 1 anf. 46 (delvis)
och
av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

§ 1 Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande 1

Anf. 1	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	1
Anf. 2	MIKAEL DAMBERG (S).....	4
Anf. 3	OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	7
Anf. 4	IDA GABRIELSSON (V).....	9
Anf. 5	MARTIN ÅDAHL (C).....	12
Anf. 6	HANS EKLIND (KD).....	14
Anf. 7	JANINE ALM ERICSON (MP).....	16
Anf. 8	CECILIA RÖNN (L).....	18
Anf. 9	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	19
Anf. 10	MIKAEL DAMBERG (S) replik	20
Anf. 11	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	20
Anf. 12	MIKAEL DAMBERG (S) replik	21
Anf. 13	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	21
Anf. 14	IDA GABRIELSSON (V) replik.....	21
Anf. 15	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	22
Anf. 16	IDA GABRIELSSON (V) replik.....	22
Anf. 17	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	22
Anf. 18	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	23
Anf. 19	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	23
Anf. 20	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	23
Anf. 21	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	24
Anf. 22	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	24
Anf. 23	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	24
Anf. 24	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	25
Anf. 25	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	25
Anf. 26	MIKAEL DAMBERG (S).....	26
Anf. 27	CECILIA RÖNN (L) replik.....	26
Anf. 28	MIKAEL DAMBERG (S) replik	27
Anf. 29	CECILIA RÖNN (L) replik.....	27
Anf. 30	MIKAEL DAMBERG (S) replik	27
Anf. 31	OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	28
Anf. 32	MIKAEL DAMBERG (S) replik	28
Anf. 33	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	28
Anf. 34	MIKAEL DAMBERG (S) replik	29
Anf. 35	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	29
Anf. 36	IDA GABRIELSSON (V) replik.....	30
Anf. 37	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	30
Anf. 38	IDA GABRIELSSON (V) replik.....	30
Anf. 39	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	31

Anf. 40	MARTIN ÅDAHL (C) replik	31
Anf. 41	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	31
Anf. 42	MARTIN ÅDAHL (C) replik	32
Anf. 43	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	32
Anf. 44	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	32
Anf. 45	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	33
Anf. 46	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	33
Anf. 47	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	33
Anf. 48	IDA GABRIELSSON (V).....	34
Anf. 49	CECILIA RÖNN (L) replik	34
Anf. 50	IDA GABRIELSSON (V) replik	34
Anf. 51	CECILIA RÖNN (L) replik	35
Anf. 52	IDA GABRIELSSON (V) replik	35
Anf. 53	MARTIN ÅDAHL (C).....	35
Anf. 54	HANS EKLIND (KD)	36
Anf. 55	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	36
Anf. 56	HANS EKLIND (KD) replik	37
Anf. 57	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	37
Anf. 58	HANS EKLIND (KD) replik	37
Anf. 59	JANINE ALM ERICSON (MP)	38
Anf. 60	CECILIA RÖNN (L)	38
Anf. 61	MARTIN ÅDAHL (C) replik	39
Anf. 62	CECILIA RÖNN (L) replik	39
Anf. 63	MARTIN ÅDAHL (C) replik	39
Anf. 64	CECILIA RÖNN (L) replik	40
Anf. 65	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	40
Anf. 66	CECILIA RÖNN (L) replik	40
Anf. 67	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	41
Anf. 68	CECILIA RÖNN (L) replik	41
§ 2	Meddelande om frågestund	42
§ 3	Anmälan om subsidiaritetsprövningar	42
§ 4	Anmälan om fördröjt svar på interpellation	42
§ 5	Ärenden för hänvisning till utskott	42
§ 6	Bordläggning.....	42
§ 7	Anmälan om interpellationer	43
§ 8	Anmälan om frågor för skriftliga svar	43
§ 9	Anmälan om skriftligt svar på fråga.....	44
§ 10	Kammaren åtskildes kl. 15.32.	44